

**YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM
ANA BİLİM DALI**

**TAM GÜN EĞİTİMDE GERÇEKLEŞTİRİLEN SOSYAL FAALİYETLERİN
ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ayla Bicen

Danışman: Doç. Dr. Hüseyin Uzunboylu

**Lefkoşa
Haziran, 2010**

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Bu çalışma jürimiz tarafından Eğitim Programları ve Öğretim Ana Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ ÇALIŞMASI RAPORU olarak Kabul edilmiştir.

Başkan : Doç. Dr. Hüseyin Uzunboylu

Üye : Dr. Birikim Özgür

Üye : Doç. Dr. Osman Cankoy

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

...../...../2010

ÖNSÖZ

Araştırma 1 yıllık yoğun ve titiz bir çalışmanın ürünü olarak ortaya çıkmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara dayalı olarak geliştirilen önerilerin daha sonra kullanılacak tam gün eğitimde gerçekleştirilen sosyal faaliyetlerin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesinde yol gösterici olması umulmaktadır. Ayrıca elde edilen bulgular ile bir çok dersin öğrenme-öğretme sürecinin tam gün destekli olarak yapılmasında kullanılabilecek araçları tanımlarına ve yararlanmalarına ışık tutacağına inanılmaktadır.

Araştırma beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde araştırmanın problem durumu tartışıldıktan sonra amaç, önem, varsayımlar, sınırlılıklar ve araştırmada sıkça kullanılan bazı kavramlar tanımlanmıştır. İkinci bölümde, araştırma konusunun kavramsal çerçevesi ve ilgili araştırmalar açıklanmıştır. Üçüncü bölümde ise, araştırmanın gerçekleşmesinde benimsenen araştırma modeli, anket grubu, verilerin toplanması ve uygulama, verilerin çözümü ve yorumlanması ile sure ve olanaklar yer almıştır. Araştırmada elde edilen bulgular dördüncü bölümde açıklanmıştır. Bulgulara dayalı olarak açıklanan sonuçlar ve öneriler de çalışmanın beşinci bölümünde yer almıştır.

Bu araştırmanın gerçekleşmesinde yardımları ve katkıları olan herkese teşekkürü bir borç bilirim. Öncelikle Üniversitede öğrenim yaşamıma başladığımdan itibaren her konuda bana destek olan, bu günlere gelebilmemi sağlayan değerli hocam Doç. Dr. Hüseyin Uzunboylu'ya teşekkür ederim.

Ayrıca bilgileri ışığında tam gün eğitim konusunda bana destek veren Şht. Ertuğrul Müdürü Sayın Cemal Özyiğit'e teşekkür ederim.

Akademik alanda her yönden bana destek olan, araştırmalarım sırasında bana yol gösteren, tez çalışmam sırasında katkı sağlayan değerli kardeşim uzm. Hüseyin Bicen'e teşekkür ederim.

Teze başlamadan önce ve başladıktan sonra her konuda fikir desteği veren, tez süresince bana yardımcı esirgemeyen Uzm. Çiğdem Hürsen'e çok teşekkür ederim.

Tez konumu araştırma sırasında bana yardımcı olan Uzm. Mutlu Devicioğlu'na teşekkür ederim.

Ayrıca tez süresince bana yardımcı olan Yrd. Doç. Dr. Zehra Özçınar, Uzm. Mukaddes Sakallı, Uzm. Fezile Özdamlı, Dr. Birikim Özgür, Dr. Ahmet Güneyli, Uzm. Nihat Ekizoğlu'na teşekkürler.

Yalnızca bu araştırmada değil hayatımın her alanında bana destek olan bu günlere gelebilmemi sağlayan aileme teşekkürler.

Ayla BİCEN

ÖZET**TAM GÜN EĞİTİMDE GERÇEKLEŞTİRİLEN SOSYAL FAALİYETLERİN
ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ**

Yazar	: Ayla Bicen
Tezin Niteliği	: Yüksek Lisans
Anabilim Dalı	: Eğitim Programları ve Öğretim
Danışman	: Doç. Dr. Hüseyin Uzunboylu

Bu araştırma, tam gün eğitimde gerçekleştirilen sosyal faaliyetlerin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Tam gün eğitimde gerçekleştirilen sosyal faaliyetlerin öğretmen görüşlerini alabilmek için 5'li likert tipi anket hazırlanmıştır. Anket'de tam gün eğitimde gerçekleştirilen sosyal faaliyetlerle ilgili 8 klüp sosyal faaliyeti içerisinde yer alan 70 olumlu ifadeden oluşmaktadır. Araştırma Sonucunda elde edilen veriler SPSS 16. programı kullanılarak analiz edilmiştir. Daha sonra İstatistiksel veriler çizelgeler oluşturularak açıklanmış ve yorumlanmıştır. Bu çalışmada öğretmen görüşleri yer almaktadır. Öğretmenlere tam gün eğitimde gerçekleştirilen sosyal faaliyetlerin değerlendirilmesi ile ilgili görüş anketi uygulanmıştır. Tam gün eğitimde gerçekleştirilen sosyal faaliyetlerin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi ile ilgili ankette yer alan tüm sorulara "kesinlikle katılıyorum" düzeyinde yanıt verilmiştir. Bu görüşlerin nedeni gösteriyorki, öğretmenlerin tam gün eğitimde gerçekleştirilen sosyal faaliyetlerin öğrenciler üzerinde olumlu gelişmelerin sağlanacağına inanıyor olmalarıdır. Araştırma sonunda elde edilen sonuçlara dayalı olarak geliştirilen önerilere yer verilmiştir. Bu önerilerden yola çıkarak tüm öğretmenler sosyal etkinlik faaliyetleri hakkında bilgilendirilmeli ve bu faaliyetleri uygulamaya motive edilmelidir. Ayrıca araştırma raporunun sonunda ekler yer almıştır.

ABSTRACT**THE TEACHERS' EVALUATION OF SOCIAL ACTIVITIES' WHICH TAKE
PLACE IN FULL TIME EDUCATION**

Author	: Ayla Bicen
Quality of Thesis	: Master
Main Art	: Curriculum and Instruction
Advisor	: Associate Professor Hüseyin Uzunboylu

This research is based on the teachers' evaluation of social activities' which take place in full time education. In order to receive the teachers' views on the social activities in full time education, a 5 level Likert type questionnaire has been prepared. This questionnaire is formed by 70 positive views of 8 social activity clubs about the social activities, which take place in full time education. The 16th program of SPSS (Statistical Package of the Social Sciences) has been used to analyze and verify the outcome of this questionnaire. After receiving the outcome, the statistical data have been revealed and interpreted by using charts. In this study, views of the teachers have been used. The teachers, who have attended to the questionnaire have all ticked "strongly agree", that the social activities in full time education will improve and have positive effects of the students. After collecting and analyzing all the data on this research, propositions have been given. By using these propositions, all the teachers should be informed and motivated to be able to apply the social activities in full time education. Also, there would be an appendix attached to the research.

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI	II
ÖNSÖZ	III
ÖZET	V
ABSTRACT	VI
İÇİNDEKİLER.....	VII
TABLolar	X
KISALTMALAR.....	XI
BÖLÜM I	1
GİRİŞ	1
Problem.....	1
Amaç.....	11
Önem	11
Varsayımlar	12
Sınırlılıklar	12
Tanımlar	13
BÖLÜM II	14
KAVRAMSAL TEMELLER ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	14
2. 1. KAVRAMSAL TEMELLER.....	14
2. 1. 1. Eğitim	14
2. 1. 2. Eğitimin Süreci.....	14
2. 2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	18
2.2.1. Dünya'daki Eğitim Sistemleri	18
2.2.1.1. Almanya Eğitim Sistemi.....	18
2.2.1.2. Amerika Eğitim Sistemi	24
2.2.1.3. Avusturya Eğitim Sistemi.....	26
2.2.1.4. Avustralya Eğitim Sistemi.....	26
2.2.1.5. Bahreyn Eğitim Sistemi	27
2.2.1.6. Belçika Eğitim Sistemi	28
2.2.1.7. Danimarka Eğitim Sistemi	29
2.2.1.8. Fransa Eğitim Sistemi	29
2.2.1.9. Hollanda Eğitim Sistemi	29
2.2.1.10. İngiltere Eğitim Sistemi.....	32
2.2.2. Türkiye Cumhuriyeti Eğitim Sistemi	34
2.2.2.1. Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği'nin (ÇYDD) Okul Öncesi Eğitim Çalışmaları:	34
2.2.2.3. Okul Öncesi Eğitimde Tam Gün Eğitim	36
2.2.2.4. Okul Öncesi Eğitimde Organizasyon.....	37

2. 2. 3. KKTC Eğitim Sistemi	39
2. 2. 3.1. Kıbrıs Türk Milli Eğitiminin Genel Amacı	39
2. 2. 3. 3. Milli Eğitim Sisteminin Genel Yapısı	41
2. 2. 3. 3. 1. Örgün Eğitim	41
2. 2. 3. 3. 2. Yaygın Eğitim.....	45
2. 1. 4. Yabancı Dil Eğitimi ile İlgili Araştırmalar.....	48
2. 1. 5. Eğitim Süreleri İle İlgili Araştırmalar	49
2. 1. 6. Etkinliklerle İlgili Araştırmalar	50
BÖLÜM III	52
YÖNTEM.....	52
3.1. Araştırma Modeli	52
3. 2. Veri Toplama Aracı ve Verilerin Toplanması	53
3. 3. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması	53
3. 4. Süre ve Olanaklar.....	54
BÖLÜM IV	55
BULGULAR ve YORUMLAR.....	55
4.1. Tam Gün Eğitimde Gerçekleştirilen Sosyal Faaliyetlerin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi.....	55
4. 1. 1. Şiir, kütüphanecilik, tiyatro, drama ve iletişim sosyal faaliyetleri'ne yönelik ortalama ve standart sapma değerleri.....	55
4. 1. 2. İngilizce Sosyal Faaliyetleri'ne yönelik ortalama ve standart sapma değerleri	56
4. 1. 3. İzcilik Sosyal Faaliyetleri'ne göre ortalama ve standart sapma değerleri	57
4. 1. 4. Resim İş ve Sanat Sosyal Faaliyetleri'ne yönelik ortalama ve standart sapma değerlerine.....	58
4. 1. 5. Satranç Sosyal Faaliyetleri'ne yönelik ortalama ve standart sapma değerleri	59
4. 1. 6. Spor Sosyal Faaliyetleri'ne yönelik ortalama ve standart sapma değerleri	60
4. 1. 7. Halk Dansları Sosyal Faaliyetleri'ne yönelik ortalama ve standart sapma değerleri	61
4. 1. 8. Bilgisayar Sosyal Faaliyetleri'ne yönelik ortalama ve standart sapma değerleri	62
4.2. Tam Gün Eğitimde Gerçekleştirilen Sosyal Faaliyetlere Yönelik Görüşlerde Öğretmenlerin Demografik Özellikleri Fark Yaratır mı?	62
4. 2. 1. Cinsiyet	62
4. 2. 5. Medeni Durum.....	63
4. 2. 8. Okullar.....	64
BÖLÜM V	66
SONUÇLAR ve ÖNERİLER	66
Sonuçlar	66
Öneriler	69

KAYNAKÇA.....	70
EKLER	74
Ek -1.....	74
Ek -2.....	80

TABLOLAR

Tablo 1. Anket sonuçlarının yorumlanmasında kullanılan sınırlar	54
Tablo 2. Çalışma Süresi	54
Tablo 3. Şiir, kütüphanecilik, tiyatro, drama ve iletişim sosyal faaliyetlerine yönelik ortalama sonuçları	55
Tablo 4. İngilizce sosyal faaliyetlerine yönelik ortalama sonuçları.....	56
Tablo 5. İzcilik sosyal faaliyetlerine yönelik ortalama sonuçları	57
Tablo6. Resim iş sosyal faaliyetlerine yönelik ortalama sonuçları	58
Tablo7. Satranç sosyal faaliyetlerine yönelik ortalama sonuçları	59
Tablo8. Spor sosyal faaliyetlerine yönelik ortalama sonuçları	60
Tablo9. Halk dansları sosyal faaliyetlerine yönelik ortalama sonuçları.....	61
Tablo10. Bilgisayar sosyal faaliyetlerine yönelik ortalama sonuçları	62
Tablo11. Cinsiyetin görüşlere etkisine yönelik t-testi sonuçları	62
Tablo 12. Öğretmenlerin medeni durumlarına yönelik ortalama ve standart sapma değerleri	63
Tablo 13. Öğretmenlerin medeni durumlarının görüşlerine etkisine yönelik farklılıklara ilişkin varyans analizi sonuçları	63
Tablo 14. Okullara yönelik ortalama ve standart sapma değerleri.....	64
Tablo 15. Okul farklılığının öğretmenlerin görüşlerine etkisine yönelik farklılıklara ilişkin varyans analizi sonuçları	65

KISALTMALAR

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ANOVA: Varyans Analizi

ÇYDD: Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği

DAÜ: Doğu Akdeniz Üniversitesi

f: Frekans

GCSE: General Certificate of Secondary Education (Ortaöğretim Genel Sertifikası)

HAVO: Yüksek Dereceli Genel Orta Eğitim

HBO: Meslek Yüksek Okulları

K. K. T. C: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

KMK: Eyalet Kültür Bakanları Daimi Konferansı

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

MBO: Mesleki Eğitim Okullarına

OALT: Yabancıların Yaşayan Dilleri Eğitimi

OECD: Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü

OGEM: Okul Gelişim Modeli Projesi

ÖGEM: Öğrenci Geliştirme Modeli

PISA: Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı

SAT: Okul Değerlendirme Testi

SPSS: Verilerin Analizi Programı

SS: Standart Sapma

t: t İstatistiği

TUKEY HSD: Verilerdeki farkın hangileri arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan test.

X: Ortalama

VMBO: Orta Dereceli Mesleki Orta Eğitim Okulları

VWO: Üniversiteye Hazırlık Eğitimi

YÖK: Yüksek Öğretim Kurulu

%: Yüzdelik

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problemi, amacı, önemi, varsayımları ve sınırlılıkları belirtilmiştir. Ayrıca araştırma kapsamında geçen bazı kavramların tanımlarına da yer verilmiştir.

Problem

Genel anlamda eğitim bireyde davranış değiştirme sürecidir. Eğitim yoluyla insanın; amaçları, bilgileri, davranışları, tutumları ve ahlak ölçüleri değişir. Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik değişme oluşturma sürecidir (Fidan & Nurettin, 1996).

İnsan yaşamında önemli sayılacak süreçlerden biri de “eğitim süreci” dir. Eğitim süreci insanın doğasında hayat boyu devam eder. Bu bağlamda eğitim sosyal bir olgudur demek yerinde olur.

“Eğitim insanoğlunun öğrenme yeteneğinin oluşması ile başlamış; ve onun yaşaması boyunca da sürüp gitmektedir. Eğitimin konusu insandır. İnsan önemli ve gerekliliği giderek daha da artmaktadır. Bu yüzden insan eğitim için büyük bir çabaya girişmektedir. Milli eğitim hizmeti, Türk vatandaşlarının istek ve kabiliyetleri ile Türk toplumunun ihtiyaçlarına göre düzenlenir” (Başaran, 1994).

İnformel Eğitim: Belli bir plan ve program uygulamadan, yaşam içinde kendiliğinden gerçekleşen eğitimidir (Demirel & Kaya, 2003).

Formal Eğitim: Bir plan ya da program uygulanarak gerçekleştirilen eğitimidir (Demirel & Kaya, 2003).

Eğitim süreci içerisinde toplumu, buna bağlı olarak da bireyi ayrı düşünmek söz konusu bile olmaz. Eğitimin olduğu yerde süreç, eğitim ve sürecin olduğu yerde toplum yani birey vardır. Toplamların ihtiyaçları doğrultusunda eğitim, toplumların ihtiyaçlarına cevap vermek zorunda kalır. İlkel toplumlardan sanayi toplumlara geçişi düşündüğümüz zaman eğitimin toplumun ihtiyaçlarına ne derece cevap verdiğini anlamış olacağız. İlkel toplumlarda informal eğitim ağırlık kazanırken; gelişen sanayi toplumlarında formal eğitim eksikliğini hissettirmiş ve okul denilen eğitim kurumlarında

sanayi toplumlarının ihtiyaçlarına cevap vermeye başlamış. Günümüzde de hala informal ve formal eğitim işlevlerini yerine getirmektedir. Formal eğitim kurumu olarak okul ilk sırada gelirken; aile de bir informal eğitim kurumu olarak ilk sırayı almaktadır. Eğitim süresinin artırılmasındaki önemi vurgulayacak görüşler aşağıda verilmiştir;

“Aile dışındaki hiçbir toplumsal kurum, bireyler ve onların gelecekları üzerinde okullar kadar etkili olma gücüne sahip değildir. Okulların bu büyük etkileme gücünün önemli bir kısmı, öğrencilerin okula devam etme durmunda kaldıkları zaman sürecin uzunluğuna dayanmaktadır. Bu amaçla istendik öğrenmelerin gereleşmesi için özellikle gelişmiş ülke okulları öğrenim sürelerini gün ve yıl içinde uzatmışlardır” (Bloom, 1976).

“Etkili öğretimin bir boyutu da öğrenmeye ayrılan zamanın çokluğuna bağlıdır. Öğrencilerin zamanlarının büyük bir çoğunluğunu sınıfta okulda geçirmeleri sağlanmalıdır. Okulda geçirilen zamanların etkili kullanımı çok önemlidir” (Başar, 1995).

“ABD’de öğrencilerin yaşamlarındaki ilk 15 yıllık bölümün önemi büyüktür. Bu süre boyunca onlar okula devam etmektedirler. Her yılın dokuz ayını haftada kırk saat okula giderek, ev ödevi yaparak ve okulla ilgili başka etkinliklerde bulunarak geçirirler. İşte bu uzun zamanın varlığı sadece okul başarısını etkilemekle kalmayıp, duyuşsal davranışlarını da yüceltmektedir” (Bloom, 1976).

Günümüzde informal eğitime düşen görevler yavaş yavaş formal eğitime doğru aktarılmaya başlamıştır. Buna bağlı olarak da eğitim süresi artırılmaya çalışılıyor. Ailede informal eğitim verecek olan anne ve babalar hayat şartlarına ayak uydurmak için çalışmak zorunda kaldıklarından ailede kazandırılması hedeflenen informal davranışlar istenilen düzeyde sonuç vermediğinden dolayı informal eğitime düşen görevlerin bir çoğu artık zorunlu olarak formal eğitime aktarılmaya başlandı. Bu da formal eğitimde eğitim süresinin artırılmasını zorunlu kıldı. Buna bağlı olarak avrupa toplumlarındaki her ülke hatta ve hatta ülkeler içerisindeki eyaletler çalışan insan kitlesinin yoğunluğuna ve çalışma süresine göre eğitim sürelerini ayarlamışlardır. Buna göre ülkelerdeki mesai saatleri ile okuldaki kalma süresi yani daha açık bir ifadeyle gün içindeki eğitim süresi arasında paralel bir yapı oluşturulmuştur. Burada amaçlanan çalışan toplumu zora koşmadan yetiştirmekte olan nesile

olabildiğinden daha iyi bilgi, beceri, ilgi ve tutum kazandırabilmektir (Vaiz, 2000).

Russell (1930)'a göre çağımızın en değerli anahtarı eğitimidir. "Eğitim" günlük yaşantımızda çok sık kullandığımız sözcüklerden biridir. Hemen hemen hepimiz eğitimin ne olduğu, nasıl olması gerektiği konusunda düşünmüş ve fikir üretmişizdir. Ancak çoğumuz eğitim kavramının ne kadar geniş bir anlam içerdiğinin farkında değilizdir (Uzunboylu & Hürsen, 2008).

Eğitim, bireyin doğumundan ölümüne kadar süre gelen bir süreçtir. Bu süreçte bireylere çeşitli bilgi, beceri, tutum ve değerler kazandırılır. Bu öğrenimler bireyin davranışlarında gözle görülebilen değişikliklere neden olur (Erden, 1998). John Dewey (1958) 'e göre eğitim sadece hayata hazırlayıcı değil, yaşamın ta kendisidir. Akçay (2006)'a göre eğitim planlı ve programlı değişimleri içerir. Raslantılara yer vermez. Bireylerin davranış değişikliklerini toplum tarafından kabul görecektir, toplumun istediği yönde olacak şekilde düzenler. Her şeyi yaparak yaşayarak öğrenmenin, davranış değişikliklerini olumlu yönde etkileyeceğini kabul eder. Eğitim bir anlamda "gerçeği araştırma" ve "kişilik oluşturma" sürecidir. Bu süreç, insanın bilişsel ve duygusal varlığını, diğer bir deyişle, insanın zihnini olduğu kadar kalbini de kültürle dolduran bir süreçtir. Bu sürecin en yüce amacı, bireyde insan onurunu ya da kendini tanıma, kendine saygı bilinci oluşturmaktır. Eğitim, kültür aktarma, kişisel soruşturma ve keşfetme, bireysel büyüme ve gelişim etkinliklerinde çok önemli rol oynar (Akçay, 2006).

Eğitim informal ve formal eğitim olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Bir plana bağlı olmaksızın insan yaşamı içerisinde kendiliğinden oluşan eğitim etkinliklerine informal eğitim adı verilir. İnfomal eğitim, aile içerisinde, televizyon izlerken, arkadaş gruplarında vb. kazanılan bilgi, beceri ve davranışları kapsamına alır. Formal eğitim süreci ise planlı ve kasıtlı bir biçimde öğrenme ortamı düzenlemektir. Amaçlı bir biçimde önceden hazırlanmış bir program dahilinde planlı olarak sunulan öğretim adı verilen bir süreçte gerçekleştirilir. Bu süreç planlanır, uygulanır ve işlenir. Başlangıcından bitişine kadar özel bir ortamda kontrollü olarak uygulanır. Sürecin belirli aşamalarında ve sonunda değerlendirme işlemi gerçekleştirilir (Tan, 2007). Formal eğitim süreci, örgün eğitim ve yayın eğitim olmak üzere

ikiye ayrılmaktadır. Örgün eğitim, belirli bir yaş grubundaki bireylere Milli Eğitimin amaçları doğrultusunda hazırlanmış eğitim programlarıyla okul çatısı altında düzenli olarak verilen eğitimidir (Tamyaz, 1992). Örgün eğitim kapsamında bulunan basamakları, okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim ve yüksek öğretim olarak sıralayabiliriz. Örgün eğitimde, sayıldığı üzere belli bir sıra söz konusudur. Bir eğitim basamağını başarıyla tamamlayamayan birey bir sonraki eğitim basamağına geçemez. Bu basamaklardan yüksek öğretim dışında kalan eğitim basamaklarında eğitim alma yaş sınırları belirlidir. Belirlenen yaş grupları dışında kalanlar açık öğretim sistemleriyle eğitimlerini sürdürebilirler. Formal eğitimin bir diğer türü ise yaygın eğitimidir. Örgün eğitim sistemine hiç girmemiş, bu sistemin herhangi bir basamağında bulunan ya da bu basamakların birinden sistemi terketmiş olan bireylerin ilgi ve gereksinim duydukları alanda yapılan eğitim olarak tanımlanmaktadır (Tamyaz, 1992). Çeşitli merkezlerde (örneğin, halk eğitim merkezleri) açılan kurslar, pratik sanat okulları, resmi ve özel kurum ve işletmelerde düzenlenen hizmet içi eğitim etkinlikleri yaygın eğitim kapsamında ele alınır. Kıbrıs Türk Milli Eğitim Sistemide Örgün Eğitim ve Yaygın Eğitim olmak üzere iki ana bölümden oluşur. Örgün Eğitim, Okul Öncesi Eğitimi, İlköğretimi, Ortaöğretimi, Yüksek Öğretim, Özel Eğitimi Yaygın Eğitim örgün eğitim dışındaki eğitim etkinliklerini kapsar.

İlköğretim

İlköğretim, o yılın 31 Aralık gününden önce altı yaşını tamamlayan çocukların 11 yaşını tamamlayıncaya kadar süren eğitim ve öğretimlerini kapsar. Zorunlu ilköğretim çağı, çocuğun altı yaşını tamamladığı yılın Ağustos ayının son gününü izleyen öğretim yılı başında başlamaktadır (Akarsu, 2005). İlköğretimin amaç ve görevleri, Kıbrıs Türk milli eğitiminin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak;

- Öğrencilere, Atatürk İlke ve devrimleri ile Atatürk milliyetçiliğini ve toplumsal mücadelemizin kökeninde yatan gerçekleri öğretmek.
- Çocuklara, iyi ve yararlı birer yurttaş olarak yetişebilmeleri için gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlıkları kazandırmak.
- Çocukları ilgi ve yetenekleri yönünde yetiştirerek onları toplumsal yaşama ve üst öğrenime hazırlamak.

- Çocukların estetik duygularını geliştirmek, onlara, doğruyu, güzeli ve iyiyi görebilme yeteneğini kazandırmak ve onlarda, birlikte hareket etme, işbirliği, yardımlaşma, arkadaşlık, insan sevgisi gibi üstün duyguları yaratmak şeklinde belirlenmiştir.

İlköğretim kurumları, bir veya iki yıllık anasınıflar ile beş yıllık ilkokullardan oluşur. İlkokulun beşinci sınıfı bitirildiği zaman; öğrencilere, ilkokul diploması verilir (MEB, 2005).

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC)'nde 17/86 sayılı Milli Eğitim yasası'na göre 7-11 yaş grubunu kapsayan ilköğretim kademesinde, Devlet İlkokulları ile özel ilkokullarda, 2004-2005 öğretim yılında toplam okul sayısı 95 iken, 2005-2006 öğretim yılında 102 olmuştur. Bu yıllarda, öğrenci sayısı 16,327'den 16,997'ye öğretmen sayısı 1270'den 1274'e yükselmiştir. Bu dönemlerde öğrenci/öğretmen oranı 13, okullaşma oranı %100 olarak korunmuştur. (Çelebi, 2008).

(KKTC) Eğitim Sistemi Genel Amaçları İse Şu Şekilde Açıklanmaktadır: “Dünyada bilginin önemi hızla artmakta, buna bağlı olarak “bilgi” kavramı ve “bilim” anlayışı da değişmekte, teknoloji ilerlemekte, demokrasi ve yönetim kavramları farklılaşmakta, tüm bu değişimlere ayak uydurabilmek için toplumların bireylerinden beklediği beceriler de değişmektedir. Dünyada yaşanan hızlı değişim, her alanda olduğu gibi eğitim alanında da değişimi gerektirmektedir.

Gelişmeler karşısında ve yeni dünya düzeninde, Kıbrıs Türk toplumunun hak ettiği yeri alabilmesi, ancak insan kaynaklarına yapılan yatırım ve sosyal alt yapı hizmet sunumlarının iyileştirilmesi ile olabilmektedir. Bu ise Kıbrıs Türk toplumunun her bireyine, örgün ve yaygın eğitim kurumlarında “yaşam boyu öğrenme” yi esas alan bir yaklaşımla; uluslararası piyasalardaki rekabet ortamına uyum sağlayabilecekleri, zeka işlevlerini geliştiren, araştırmacılığı ve yaratıcılığı ön plana çıkaran bir eğitim vermesiyle mümkün olacaktır.

Kuzey Kıbrıs Türk Eğitim Sistemi, demokratik, katılımcı ve açıklık ilkelerine uygun bir yönetim anlayışının sağlayacağı, uzlaşım platformundan doğacak yapıcı önerilerle sağlıklı bir gelişme göstermesi

planlanmaktadır. Bu nedenle, eğitim sisteminin, her alanında yeniden yapılanma çalışmaları başlatıldı. Amaç, Kıbrıs Türk Toplumunu için öngörülen insan profili ve bunları gerçekleştirecek eğitim "Vizyon" ve "Misyon'u gerçekleştirmektir" (MEB, 2005. IV Şura).

Eğitim sistemlerinde ise eğitim sürelerinden, okul türlerine ve eğitim programlarına kadar her alanda sürekli arayış ve değişim olmaktadır. Yeni yüzyılın gereksinimleri ve "herkes için yaşam boyu öğrenme" yaklaşımıyla birlikte eğitim sistemleri; her insana değer veren, bilgiye ulaşma yol ve yöntemlerini gösteren, etkin rehberlik hizmeti içeren, yatay ve dikey geçişlere olanak veren, bilgisayar teknolojisini hayatın bir parçası olarak gören, üretime dönük eğitime ağırlık veren ve fırsat eşitliğini gözetten bir yapıya dönüşmektedirler (MEB, 2005. IV Şura). Bu değişim ve gelişmeler karşısında, dünyamızda sürekli değişen etmenleri dikkate alarak Kıbrıs Türk Toplumunun uluslararası alanda hedeflediği yeri alabilmesi ancak insan kaynaklarına yapılan yatırımla olabilecektir. Bu ise Türk toplumunun her bireyine eğitim kurumlarında sürekli öğrenmeyi esas alan bir yaklaşımla; gelişmiş eğitim sistemlerine sahip ülkelere ayak uydurabilen, zeka işlevlerini geliştiren, araştırmacılığı ve yaratıcılığı sağlayabilen bir eğitimin verilmesiyle mümkün olabileceği Kıbrıs Türk Milli Eğitim dördüncü şurasında belirtilmiştir (MEB, 2005. IV Şura).

Kıbrıs Türk Milli Eğitim'nin Lefkoşa'da (2005) düzenlemiş olduğu Dördüncü Milli Eğitim Şurasında Kıbrıs Türk Toplumunu geleceğe taşıyacak insana ulaşılabilmesi amacıyla yeni eğitim sisteminde insan profilini düşünme, algılama ve problem çözme yeteneği gelişmiş, bilgiyi yaratıcı bir şekilde kullanan, bilgi ve teknoloji kullanımına yatkın, bilgiye nasıl ulaşabileceğini bilen, tasarlayıp yaratabilen, dünya bireyleri ile rekabet edebilen, sorgulayan, düşüncesini özgürce söyleyebilen, empati duygusu gelişmiş, her türlü kültürel farklılıkları hoşgörü ve saygıyla kabul eden, insana, insan haklarına, doğaya saygılı olan bireyler yetiştirmek şeklinde biçimlendirilmiştir (MEB, 2005. IV Şura).

Günümüzde okullarda, yukarıda belirtilen insan profilini gerçekleştirmek, çağın gerekleri doğrultusunda öğrencilerin eğitim ihtiyacına cevap verebilmek, eğitimin niteliğini geliştirmek ve öğrenci başarısını artırmak

amacıyla Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığına bağlı Talim Terbiye Dairesi ile İlköğretim Dairesi planlı okul gelişim modeli projesi geliştirmiştir.

Okul Gelişim Modeli Projesi (OGEM)'ni hazırlama sürecinde ilk önce projeye, gelişen ve gelişmekte olan ülkelerin eğitim sistemlerinin incelenmesi ve modelin ülkemize ne şekilde uyarlanabileceği yönünde araştırma yapılmıştır. Daha sonra proje bir okul geliştirme modeli olup projenin hazırlanmasında ihtiyaç analizleri ve pilot uygulama yapılması öngörülmüştür. İhtiyaç analizleri yapılırken toplumun sosyo-ekonomik gelişimi, kültürel, felsefik, sosyolojik, psikolojik değerlerin dikkate alınması, sosyal paydaşlar ile işbirliğinin artırılması ve bu yönde uygulama aşamasında okulun mevcut olanakları doğrultusunda uygun değişikliklerin yapılabilecek şekilde bir model tasarlanmıştır (OGEM, 2006).

OGEM'in hedefi; okulun eğitimdeki gelişmeleri yakalayacak ve öğrencilerin eğitim- öğretim ihtiyaçlarına en üst düzeyde cevap verebilecek okul yönetim sisteminin kurulması olup, amaçları ise ilkokul döneminde öğrencilerin sahip olması gereken temel becerilerin kazandırılması ve bu becerilerin yaşam ile ilişkilendirilmesi, sosyal paydaşlar arası işbirliğini artırıp eğitim kalitesini ve niteliğini en üst düzeyde sürdürülmesi, eğitim ve öğretim ortamları hazırlanan okullarda müfredat laboratuvar ilkokulu uygulamaları ile farkındalık yaratmak ve süreç içerisinde projenin ülke geneline yaygınlaştırılmasını sağlamak şeklinde belirlenmiştir. Ayrıca modelin uygulama ilkeleri öğrenci merkezli eğitim anlayışı çerçevesinde yapılandırıcı öğretim yaklaşımını eğitim ve öğretim faaliyetlerine uyarlama, öğretim yöntem ve tekniklerini ölçme-değerlendirme yöntemleri hakkında öğretmenlere yönelik yerinde destek programının yapılması, sınıf araç, gereç ve donanımlarının, etkinlik alanlarının öğrenci merkezli eğitim anlayışına göre düzenlenmesi, okul yönetimi, okul hizmet ekipmanı ve ailelere yönelik toplam kalite yönetimi anlayışında hizmet destek programının uygulanması, öğrencilerin, bireysel gelişimlerini dikkate almak, ilgi alanlarını ve yeteneklerini keşfetmelerini sağlamak olarak belirtilmektedir.

Bunun yanı sıra bu gelişim modeli temel becerilerin kazandırılması yönünde eğitim ve öğretim programını geliştirme, okul, aile, üniversite, sivil toplum örgütleri ile işbirliği ve kampanyalar, etkinlikler ve faaliyetlerin

düzenlenmesi, öğrenciler arası işbirliği ve dayanışmanın artırılması yönünde okul etkinlik ve faaliyetleri kapsamında uygun proje çalışmaları ve yarışmaların geliştirilmesi, akıllı sınıfların oluşturulması ile öğrencileri daha çok araştırma, eğlenerek ve yaşayarak öğrenme yaklaşımını öngörmektedir (OGEM, 2006). Okul Gelişim Modelinin içeriğinde yirmibirinci yüzyıl öğrenci profilini yaratacak, çağdaş eğitim normlarını en üst seviyede yakalamak ve bunları eğitim öğretim faaliyetlerine uyarlayarak farkındalık yaratacak, Kıbrıs Türk Toplumunun geleceğine yön verecek, ülkesine sahip çıkacak, kültürel, toplumsal ve sosyal değerleri yaşam biçimi olarak benimseyecek gençlerin yetişmesi yönünde ülkenin eğitim sistemine büyük faydası olacağı belirtilmektedir (OGEM, 2006). Bu amaca ulaşmak için okullarda yeni organizasyonlar oluşturulmuş, okul müdürünün uygulamaya yönelik yetkileri artırılmıştır. Okulun çevre ile işbirliğini gerçekleştirmek, okula finans kaynakları sağlamak, okul ile ilgili yerel kararlar almak gibi etkinlikleri gerçekleştirmek için okulda Okul Gelişim Yönetim Ekibi (OGYE) oluşturulmuştur. Okul Gelişim Modeli (OGEM)'nin uygulanabilirliği kapsamında bireyleri yetiştirme etkinliği ve bunun yollarını gösteren bilim veya bilgi üretme, aktarma süreci olarak da tanımlanan eğitim, insan davranışlarının toplumsal istekler doğrultusunda değiştirilmesi ve bireylerin kendi ilgi ve yetenekleri yoluyla geliştirilmesi ile uğraşır.

Günümüzde çeşitli sektörlerdeki örgütler, beklenmeyen durumlar için alternatif stratejiler üretmedikleri, kaynaklarını etkin ve verimli kullanmadıkları için birer birer faaliyette bulundukları alanlarda çöküş yaşamaktadırlar. Çok büyük bankalar, sermaye kuruluşları, mal ve hizmet üreten büyük firmalar yok olma durumu ile karşı karşıya gelmişlerdir (Dağlı & Silman, 2009).

Dünyanın birçok yerinde tam gün eğitim uygulanmaktadır tam gün eğitimle ilgili literatür taraması yapıldığı zaman aşağıdaki bilgilere ulaşılmıştır; Özgülük (2006) tarafından yapılan çalışmada tam günlük eğitim programına devam eden çocukların yarım günlük eğitim programına devam eden çocuklardan, sosyal ve duygusal yönden daha gelişmiş oldukları tespit edilmiştir.

Rothenberg (1995)'in çalışmasında, bilimsel açıdan tam gün eğitim programlarının çocukların geleceğine yönelik olarak önemli etken olduğu görülmektedir. Özellikle ilköğretim 1. sınıfa başlangıç olarak tam gün eğitim

programlarının çocuğun akademik ve sosyal gelişimine daha çok fayda sağladığı görülmüştür. Geniş çapta yapılan araştırmalar sonucunda tam güne devam eden öğrencilerin, bağımsız öğrenme yeteneği, sınıf içi katılım, grup çalışmalarındaki üretkenlikleri, düşünebilme yeteneğinin yarım gün eğitime göre çok daha gelişmiş olduğu görülmüştür. Aynı zamanda çocukların öğretmenlere daha çok yakınlaşabildiği kendilerini daha az geri çekerek ifade edebildikleri gibi özellikler yarım güne göre tam gün eğitim veren okullara giden çocuklarda daha çok gelişmiştir.

Klasik eğitime göre çocuk odaklı tam zamanlı eğitim programları çocukların yeteneklerini gelişmesinde akademik başarılarının yükselmesinde ve ebeveynlerinin izin ve onayından daha az bağımsız bir şekilde hareket edebilmektedir (Stipek, Feiler, Daniels & Milburn, 1995). Entwisle ve Alexander (1998) 'a göre ise; Tam gün eğitim programına katılan çocuklar ilköğretim 1. sınıfa geçişte daha yüksek akademik başarı sergilemektedirler. Stofflet (1998)'de, eğitim programının tam gün olmasının çocuğun daha sonraki eğitim sürecinde önemli bir etkisi olduğunu vurgulamıştır. Elicker ve Mathur (1997), yarım gün eğitim gören çocuklarla karşılaştırıldığında, tam gün eğitim gören çocukların daha fazla çocuk odaklı aktivitelere katılabilme şansı bulduklarını ve öğretmenin yönlendirdiği bireysel çalışmalarda yer alabildiklerini belirtmişlerdir.

Dünyadaki bu gelişmelere paralel olarak Kıbrıs Türk Toplumu için büyük bir öneme sahip olan OGEM geliştirilerek ilk kez 2007-2008 öğretim yılında bir müfredat laboratuvar ilkokulunda uygulanmaya başlanmıştır. Şu anda uygulamaya devam edilmektedir. Uygulamaya yönelik görüşlerin belirlenmesi için Dağlı & Silman (2009) tarafından yapılan çalışma sonucunda katılımcıların büyük çoğunluğu (% 85) bu yeni modeli destekledikleri belirtilmiştir. Eski eğitim sisteminin uygulanması neticesinde yetiştirilen öğrencilerin eğitim kalitesinin düşüklüğü, motivasyonun öğretmen açısından azlığı, öğrencilerin yabancı dil ağırlıklı daha kaliteli eğitim veren ve tam gün eğitim uygulayan özel okullara kaymaları nedeni ile okul gelişim modelinin geniş bir destek bulduğu görülmüştür. Ağdelen & Ağdelen (2008) ise tam gün eğitim uygulanmayan Güzelyurt bölgesindeki velilerin tam gün eğitime yönelik görüşlerini belirleme amacıyla yaptıkları çalışmada tam gün eğitime bir an önce geçilmesi konusunda toplumsal desteğin var olduğu,

buna karşın okulların alt yapısının hazır olmadığı, öğretmen ve müdürler ile birlikte velilerin ve kamuoyunun da tam gün eğitime hazır olmadığı ortaya çıkmıştır. Bakay (2008)'ın yaptığı çalışma sonucunda öğretmenlerin tam gün eğitime geçiş yapabilmeleri için hizmet içi eğitime ihtiyaçları olduğu saptanmıştır.

3 yıldır devam eden bu uygulamada (OGEM) halen daha tek bir okul aktif durumda bulunmaktadır. Bilgi patlamasının yaşandığı günümüzde tam gün eğitime tüm okulların geçiş yapması gerekirken yukardaki çalışmalarda da belirtildiği gibi alt yapı yetersizliği ve öğretmenlerin hizmet içi eğitime ihtiyaçları bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Kıbrıs Türk Milli Eğitim'nin Lefkoşa'da (2005) düzenlemiş olduğu Dördüncü Milli Eğitim Şurasında Kıbrıs Türk Toplumunu geleceğe taşıyacak insana ulaşılabilmesi amacıyla yeni eğitim sisteminde insan profilini düşünme, algılama ve problem çözme yeteneği gelişmiş, bilgiyi yaratıcı bir şekilde kullanan, bilgi ve teknoloji kullanımına yatkın, bilgiye nasıl ulaşabileceğini bilen, tasarlayıp yaratabilen, dünya bireyleri ile rekabet edebilen, sorgulayan, düşüncesini özgürce söyleyebilen, empati duygusu gelişmiş, her türlü kültürel farklılıkları hoşgörü ve saygıyla kabul eden, insana, insan haklarına, doğaya saygılı olan bireyler yetiştirmek şeklinde biçimlendirilmiştir (MEB 4. Şurası, 2005). Günümüzde okullarda, yukarıda belirtilen insan profilini gerçekleştirmek, çağın gerekleri doğrultusunda öğrencilerin eğitim ihtiyacına cevap verebilmek, eğitimin niteliğini geliştirmek ve öğrenci başarısını artırmak amacıyla Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığına bağlı Talim Terbiye Dairesi ile İlköğretim Dairesi planlı okul gelişim modeli projesi geliştirmiştir. Gelişim düşüncesiyle açılan fakat herhangi bir açıklama yapılmadan Milli Eğitim Bakanlığının almış olduğu kararla OGEM projesi 16.Şubat.2010 tarihinde durdurulmuştur (yenidüzen, 2010).

Amaç

Bu çalışmanın amacı tam gün eğitimde gerçekleştirilen sosyal faaliyetlerin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesidir.

Bu amaca ulaşmak için aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır

1. Lefkoşa'daki İlköğretim öğretmenlerinin Tam gün eğitimde gerçekleştirilen sosyal faaliyetlere yönelik görüşleri nasıldır?
2. İlköğretim öğretmenlerinin tam gün eğitimde gerçekleştirilen sosyal faaliyetlere göre görüşleri;
  - 2.1 Cinsiyetine,
  - 2.2 Medeni durumuna,
  - 2.3 Okullara göre anlamlı bir farklılık yaratmaktamıdır?

Önem

KKTC'de tam gün eğitim yıllardır tartışılan birçok İlköğretim okulunda pilot uygulama olarak hayata geçirilen, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından çeşitli araştırmalarla desteklenen bir sistemdir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara dayalı olarak geliştirilen öneriler yapılacak olan diğer pilot uygulamalara ışık tutulacağı umulmaktadır.

Ayrıca çalışmada ortaya çıkan bulgular ile Tam Gün Eğitimde gerçekleştirilen sosyal faaliyetlere yönelik öğretmen görüşlerine yönelik kaynak oluşturacağı düşünülmektedir. Bu çalışma ile tam gün eğitimde yer alan sosyal faaliyetlerin öğretmen görüşlerinde olumlu bir etkiye sahip olduğu görülmektedir. Bu sonuçta gösteriyor ki öğretmenler tam gün eğitim konusunda isteklidirler. Tam gün eğitimdeki sosyal faaliyetlerin de öğrenciler üzerinde yapıcı etkiler yapacağını düşünmektedirler. Tam gün eğitim sadece öğrenciler için değil çalışan veliler için de faydalı olacaktır. Çalışan veliler yarım gün süren eğitim sonucunda çocuklarını özel derslere götürmek zorunda kalmayacak öğrenciler tam gün eğitimle derslerini okul ortamında alabilirken sosyal faaliyetlere de katılabileceklerdir. Böylece hem öğrencilerin dikkati dağılmayacak hemde çalışan veliler ekonomik yönden zarar görmeyecektir.

Varsayımlar

Bu araştırmanın varsayımları aşağıdaki gibi belirtilmiştir:

1. Öğretmenlerin anket formlarını içtenlikle doldurdıkları kabul edilmiştir.
2. Araştırmaya katılan ilkokul öğretmenlerinin tam gün eğitimde gerçekleştirilen sosyal faaliyetler konusunda bilgi sahibi oldukları varsayılmış, bu konuda herhangi bir ön bilgilendirme yapılmamıştır.
3. Kişisel bilgi formuyla öğretmenlerin görüşlerinin alınması sırasında araştırmacıya doğru bilgiler verildiği varsayılmıştır.

Sınırlılıklar

Bu araştırma aşağıda belirtilen sınırlılıklar içerisinde yürütülmüştür.

1. Araştırma, Lefkoşa Merkez ilkokullarında eğitim veren 256 öğretmen ile sınırlandırılmıştır.
2. Araştırma, tam gün eğitimde gerçekleştirilen sosyal faaliyetlerin öğretmen görüşleriyle sınırlandırılmıştır.

Tanımlar

Tam Gün Eğitim: Öğrenme-öğretme etkinliklerine ayrılan sürenin gün içinde sabahdan akşama kadar uzun bir bölüme yayılması ile oluşan eğitim süreci.

Eğitim Sistemi: 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel kanunu'na göre Türk Milli Eğitim Sistemi "Örgün Eğitim" ve "Yaygın Eğitim" olmak üzere iki ana bölümden oluşmaktadır.

Örgün Eğitim: Örgün eğitim okul sistemini ifade etmektedir. Türk Milli Eğitiminde okul sistemi: Okul öncesi, ilköğretim, orta eğitim, yüksek eğitim olmak üzere dört basamaktan oluşmaktadır.

Yaygın Eğitim: Örgün eğitime hiç girmemiş ya da herhangi bir basamağında çıkmış olanlara yeni eğitim olanakları sağlar.

Yaygın Eğitimin Amacı: Yetişkinlere okuma-yazma öğretmek, temel bilgiler vermek, en son devam ettikleri öğrenim basamağında edindikleri bilgi ve becerileri geliştirmek ve geçimini sağlayacak yeni olanaklar yaratmaktır.

Yaygın eğitim, her toplum için başvurulması gerekli bir eğitimidir. Örgün eğitimin pahalı olması, uzun sürede gerçekleşmesi, sınırlı amaçlarının bulunması, belirli yaşlara yönelik olması gibi nedenlerden dolayı, gelişmekte olan ülkelerde yaygın eğitim daha fazla önem kazanmaktadır (MEB, 2003).

Öğretmenlik Mesleği: Öğretmen olmak, genç neslin eğitimi için topluma karşı olan sorumluluğu kabul etmek demektir (McDevitt & Troyer, 1995).

Öğretmen: Araştırmalar sonucu geliştirilen, devletin eğitimi politikasını uygulamaya koyan, uygulama sonuçları ile bu politikayı etkileyen, eğitimde uzmanlık çalışmalarından ve araştırmalardan yararlanan, ancak aynı zamanda bu çalışmalara problem sağlayan önemli bir kişidir (Bella & Benathy, 1968) (Demirel & Kaya, 2003).

İlköğretim: Anasınıf eğitiminden sonraki beş yıllık eğitim sürecini kapsar.

BÖLÜM II

KAVRAMSAL TEMELLER ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2. 1. KAVRAMSAL TEMELLER

Bu bölümde araştırmanın problemi ile ilişkin kavramsal bilgiler verilmeye çalışılmıştır. Bu amaçla eğitim, öğretim, öğrenme, gibi alt başlıklarda incelenmiştir.

2. 1. 1. Eğitim

Geniş anlamda, bireylerin toplumun standartlarını, inançlarını ve yaşama yollarını kazanmasında etkili olan tüm sosyal süreçlerdir (Smith, Stanley, Shores, 1957). Kişinin yaşadığı toplum içinde değeri olan, yetenek, tutum ve diğer davranış biçimlerini geliştirdiği süreçlerin tümüdür (Good, 1959). Seçilmiş ve kontrollü bir çevrenin (özellikle okulun) etkisi altında sosyal yeterlilik ve optimum bireysel gelişmeyi sağlayan sosyal bir süreçtir (Good, 1959).

Eğitim, önceden saptanmış esaslara göre insanların davranışlarında belli gelişmeler sağlamaya yarayan planlı etkiler dizgesidir (Oğuzkan, 1974). Eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir (Ertürk, 1972). Yukarıdaki beş tanımdan ilk ikisi eğitimin geniş anlamına (formal ve formal olmayan süreçleri içeren biçimde), diğer üçü ise eğitimin formal yönüne ağırlık vermektedir.

2. 1. 2. Eğitimin Süreci

Süreç belli bir sonuca ulaşmak veya bir oluşumu gerçekleştirmek için birbirini izleyen olayların ya da durumların akışıdır. Eğitim sürecini birbirini izleyen ve birbiri üzerine biriken öğrenme ve öğretme olayları oluşturur. Öğrenmenin oluşmasını sağlayan her türlü etki eğitim sürecinin bir parçasıdır. Her öğrenme zincirini eğitim olarak niteleyemeyiz. Eğitim sürecinin üç temel ögesi vardır.

Amaç: Amaçlar eğitim sürecine giren kişinin davranışlarında dolayısıyla kişiliğinde meydana gelmesi istenilen farklılaşmaları belirler. Eğitim amaçları, eğitim sürecinde ne öğrenileceği ve nasıl öğretileceği hakkında eğiticilere rehberlik eder. Amaçların gerçekleştirme derecesi ise eğitimin etkililiğinin göstergesidir.

Öğretme ve Öğrenme Etkinlikler: Öğrenmenin içeriğini amaçlar belirler. Eğitim sürecinde öğrenme, öğretme yoluyla gerçekleştirilir. Öğretme ve öğrenme birbiriyle iç içe iki etkinliktir. Öğretmede öğreticinin öğrenmede ise öğrenenin ağırlığı daha fazladır.

Öğrenme: Öğrenme süreci sonunda bireyde davranış değişikliği gelmesi beklenir. Bireyin çevresi ile etkileşim kurması, çevresindeki uyarıcıları duyu organları yardımıyla alarak onlara tepkide bulunmasıdır. Öğrenme, “yaşantı ürünü kalıcı izli” davranış değişmesi olarak tanımlanır. Öğrenme genellikle kendiliğinden ve yönlendirilmiş olmak üzere iki türlü meydana gelmektedir. Kendiliğinden öğrenme kasıtlı ya da kasıtsız olabilir. Ancak öğrenmeyi sağlayıcı yaşantıyı oluşturan kimse bireyin kendisidir.

Kendiliğinden öğrenme, duyu organlarını kullanarak (algısal öğrenme), deneme-yanılma ve model alma gibi değişik biçimlerde gerçekleşebilir. Yönlendirilmiş öğrenmeyi sağlayacak ortamı yaratan sınıf içindeki öğrenmeler yönlendirilmiş öğrenmeye örnek olarak verilebilir.

Öğretme: En geniş anlamıyla öğrenmeyi sağlama etkinlikleridir. Öğretme bilinçli ve amaçlı bir etkinliktir. Yeni davranışlar kazanır ya da varolan davranışlarını geliştirir. Okullarda yapılan planlı, kontrollü ve örgütlenmiş öğretme faaliyetleri ise öğretim olarak adlandırılmaktadır. Eğitim “sosyal” bir süreçtir. Kişiler arası etkileşimi gerektirir.

Değerlendirme: Öğretme- öğrenme süreci sonucunda alınan ürünün eğitimin amaçlarına uygun olması. Bu nedenle değerlendirme sürecini tamamlayan ve onun ayrılmaz bir parçasıdır. Eğitim süresini değerlendirmezsek onu kontrol edemeyiz. İzlenemeyen bir süreç, denetim altına alınamaz (Özçelik, 1982). Değerlendirme sonuçlarına göre hem sürecin çalışması hem de ürünün kalitesi kontrol edilir (Fidan & Erden, 2000).

Eğitim insan yaşamının vazgeçilmez bir parçasıdır. İnsan doğduğu andan itibaren ölüme kadar öğrenme sürecinin içindedir. Toplumların kalkınmışlık düzeylerinin en önemli göstergesi bireylerin eğitim düzeyidir. Eğitim formal eğitim ve informal eğitim olmak üzere iki türdür. Belirli bir plana ve programa bağlı olmadan, daha çok gelişigüzel ve tesadüfi etkinliklerle yürütülen eğitim sürecine informal eğitim denir. Belirli bir plana ve programa bağlı olarak yürütülen eğitim etkinliklerine ise formal eğitim denir. Formal eğitim, yaygın eğitim ve örgün eğitim olmak üzere iki türdür: Yaygın eğitim, okullarda gerçekleşmezken, örgün eğitim okullarda yapılan sürekli eğitim faaliyetleridir. Örgün eğitim; okulöncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kademelerinden oluşur.

Eğitim sisteminde yenilik ve değişim, sistemin en stratejik parçası olan okulda başlamalıdır. Diğer bir deyişle sistem merkezinden okula, okuldan çevresine yeni bir giriş olmadıkça; eğitim sisteminde yenilik - bugünkü terimi ile reform - yapıldığını savunmak güçtür. Sistemde bu tür yeniliğin sağlanması ise, yönetici kadronun sistem perspektifi kazanması ile olanaklıdır.

KKTC'de son yıllarda eğitim sisteminde köklü sayılabilecek birçok değişiklik yapılmıştır. Bunların başında tüm eğitim sistemini etkilemesi olası olan tam gün eğitim uygulaması gelmektedir. Halen KKTC'de devlet okullarında tam gün eğitim olmamasından dolayı bu açık, özel okullar tarafından kapatılmaktadır. Özel okulların paralı olması ve ancak belirli bir toplum kesiminin çocuklarını bu okullara gönderme imkanına sahip olması eğitimde fırsat eşitsizliği başta olmak üzere birçok soruna yol açmaktadır. Özel okullar yanında 23 Nisan 2003

tarihinde Güney Kıbrıs ile KKTC arasındaki geçişlerin serbest bırakılmasından sonra KKTC'deki birçok aile çocuklarını tam gün ve daha kaliteli bir eğitim imkanı olduğuna inandıklarından Güney Kıbrıs'taki okullara göndermeye başlamışlardır.

Bu durum KKTC'de eğitim konusunda toplumsal sorunlara, eğitim birliğinin bozulmasına ve ciddi bölünmelere yol açabilecek potansiyel bir konu olarak görülmektedir. Bu durumun farkına varan KKTC Milli Eğitim Bakanlığı 2007-2008 öğretim yılında bir devlet ilkokulunda Okul Aile Birliği önderliğinde Öğrenci Geliştirme Modeli (ÖGEM) projesi adı altında tam gün eğitime geçilmesi konusunda büyük destek vermiştir. Gerekli altyapı yatırımları neticesinde 2007-2008 öğretim yılında Lefkoşa'da faaliyet gösteren ve devlet okulu olan Şehit Ertuğrul İlkokulunda tam gün eğitime başlanmıştır. Bu adımla birlikte KKTC'de devlet okullarında tam gün eğitim konusunda özellikle de öğretmen sendikaları ile Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı arasında ciddi boyutta tartışmalar yaşanmaya başlanmıştır. Öğretmen sendikaları tam gün eğitime geçilmesi konusunda gerekli altyapının, yasal mevzuatın bulunmadığı vb. gerekçelerle başlangıçta tam gün eğitime verdiği desteği geri çektiğini açıklamıştır. Diğer yandan ilgili bakanlık bahse konu ilkokulda başlatılan tam gün eğitim uygulamasını tüm KKTC'ye yaymak için her ilçeden pilot okullar belirlemeye başlamış ve en geç 3 yıl içinde tüm ilkokullarda tam gün eğitime geçilmesi için çalışmalarına hız vermiştir. Toplum tarafından benimsenmeyen daha da önemlisi desteklenmeyen bir konunun uygulanmaya konmasının ne derece başarı şansının olduğu ciddi soru işaretleri taşımaktadır.

Bu çalışmanın amacı KKTC'de pilot bir okulda uygulanmaya başlayan tam gün eğitim konusunda velilerin görüşlerinin analiz edilmesi ve ilgili makamlara bu konuda yardımcı olmaktır. Bu amaçla literatür taraması sonucu konu ile ilgili bir anket tasarlanmış ve velilere uygulanmıştır. Anketlerin istatistiksel analizleri sonucunda tam gün eğitime ışık tutacak önemli bulgular elde edilmiştir.

Anket yoluyla toplanan verilerin istatistiksel analizi sonucunda tam gün eğitime bir an önce geçilmesi konusunda KKTC'de toplumsal desteğin var olduğu, okulların altyapısının hazır olmadığı, öğretmen ve müdürler ile birlikte

velilerin ve kamuoyunun da tam gün eğitime hazır olmadığı ortaya çıkmıştır. Tam gün eğitimin öğrenci başarısı ve gelişimine olumlu katkı yapacağı, öğretmenlerin tam gün eğitim konusunda öncülük etmeleri ve özlük haklarının yeniden düzenlenmesi gerektiği ortaya çıkmıştır. Tam gün eğitime geçilmesi ile ilgili önemli bir bulgu da tam gün eğitimle birlikte ortaya çıkacak maliyetin devlet tarafından karşılanması gerektiği konusudur. Velilerin büyük çoğunluğu bu maliyetin devlet tarafından karşılanması gerektiğini ifade etmektedir. Bu bulgular KKTC’de tam gün eğitime geçilmesi için toplumsal desteğin mevcut olduğunu, ancak başta altyapı ve bilinçlendirme ve eğitim olmak üzere devlet tarafından yerine getirilmesi gereken birçok konunun bulunduğunu göstermektedir. Bu eksiklikler giderilmeden tam gün eğitime başlanması durumunda eğitimde beklenen ve hedeflenen amaçlara ulaşılamayacağı hatta ileride telafisi mümkün olmayan durumların ortaya çıkabileceği gerçeği unutulmamalıdır (Ağdelen & Ağdelen, 2008).

2. 2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Eğitim sistemler ve tam gün eğitim ile ilgili yapılan araştırmalar aşağıda kısaca özetlenmiştir.

2.2.1. Dünya’daki Eğitim Sistemleri

2.2.1.1. Almanya Eğitim Sistemi

Okul öncesi eğitime 3 yıl süreyle 3-5 yaş grubundaki öğrenciler, ilköğretime 11 yıl süreyle 6-16 grubundaki öğrenciler devam etmektedir (Çelebi, 2008).

Anayasa niteliğinde olan Almanya Federal Cumhuriyeti Temel Yasasının 7. maddesine göre bütün okullar devletin denetimine tabidir. Federal Yapı dolayısıyla eğitimle ilgili yetkiler Federal Devlet ile eyaletler arasında paylaşılmıştır. Eyaletler Okul Öncesi Eğitim ile genel ve mesleki eğitimden sorumludurlar. Bu bakımdan okul çeşit ve sistemleri eyaletten eyalete farklılıklar göstermektedir. Eyaletlerdeki farklılıkları ortadan kaldırmak üzere 14 Ekim 1971 tarihinde yapılan Hamburg Antlaşmasıyla “Eyalet Kültür Bakanları Daimi Konferansı” (KMK) kurulmuştur. Zorunlu eğitim genelde

çocuğun altı yaşını doldurmasıyla başlamakta, onsekiz yaşına kadar oniki yıl sürmektedir. Bu sürenin 9-10 yılı temel eğitimde, kalan süre ise meslek eğitiminde geçmektedir. Temel yasanın 7. maddesine göre din dersi dini okulların dışında bütün okullarda isteğe bağlı ders olarak okutulmaktadır. Bu derslere katılım öndört yaşına kadar öğrenci velisinin muvafakati ile bu yaştan itibaren de öğrencinin kendi kararı ile gerçekleşmektedir. Kuruluş, eğitim içeriği ve amaçları bakımından resmi okullara eşdeğer olan özel okullar, çeşitli kuruluşlar tarafından finanse edilmekte, eyaletler tarafından da desteklenmektedir. Aile içindeki eğitim ve öğretimi tamamlamak maksadıyla 3-6 yaş grubu için açılan, ancak devam zorunluluğu olmayan anaokulları eğitim sisteminin dışındadır. Bunların çoğu kiliseler, yardım kuruluşları, belediyeler, dernekler ve işletmeler tarafından kurulup, finanse edilmektedir. Bir çeşit özel öğretim kurumu niteliğinde olan anaokulları da devletin gözetim ve denetiminde görevlerini yapmakta, eyaletler ve belediyelerden maddi destek almakta, veliler de gelir durumlarına göre bu kuruma giden çocukları için belirli bir ücret ödemektedirler.

1 Ocak 1996 tarihinden itibaren bütün Federal Almanya'da her çocuğun hukuken anaokuluna gitme hakkı vardır. Grundschule altı yaşını dolduran tüm çocukların devam ettiği okuldur. Dördüncü yıldan sonra beşinci ve altıncı yıl eğitimleri yönlendirme eğitimidir. Grundschule'yi bitiren öğrenciler çıraklık meslek eğitimi yolunu seçmişlerse 5-6 yıl süren Hauptschule, özgün meslek eğitimi yolunu seçenler 6 yıl süren Realschule'ye, akademik eğitim yapmak isteyenler dokuz yıl süren Gymnasium'a devam ederler. Bu eğitimin sonunda alınan diploma ile Üniversitelere giriş hakkı elde edilmektedir. Çocuklar temel okuldan sonra Hauptschule adi verilen esas okula devam eder. Bugün Hauptschule'ye devam eden her öğrenci, özellikle Almanca, matematik, doğa bilimleri, toplum bilimleri, bir yabancı dil (genellikle İngilizce) ve meslek öğrenimine girişi kolaylaştıracak bir meslek dersi öğrenmektedir. Hauptschule'yi başarıyla bitirmek, genellikle bir ikili meslek eğitimi olanağı sağlayıp zanaat ve sanayi alanlarında pek çok meslek eğitimine devam yolunu açar. Esas okuldan beş ya da altı yıl sonra ayrılanlar, genellikle bir işletmede meslek öğrenimine

başlar ve meslek eğitime paralel olarak en az 18 yaşına kadar bir meslek okuluna giderler.

Federal Almanya'da Üniversite, Hochschule, Fachhochschule, Gesamthochschule gibi isimlendirilen yüksek öğretim kurumları özerk bir yapıya sahip birer eyalet kuruluşlarıdır. Bunların dışında bedensel ve zihinsel nedenlerden dolayı normal derslere katılamayan öğrencilere eğitim veren Sonderschule okulları mevcuttur. Bu okullara 9-10 yıl süreyle devam zorunluluğu vardır. Okula gitme zorunluluğu, çocuğun altı yaşını doldurduğu yıldan 18 yaşına kadar, yani 12 yıl sürer. Çocuk bu sürenin ilk dokuz yılında (bazı eyaletlerde on yıl) bir tam gün okula, sonra, daha ileri eğitime götüren ve genel bilgiler veren bir okula yada tam gün bir meslek okuluna devam etmediği takdirde, okula gitme zorunluluğunu yerine getirmek için belirli günlerde bir meslek okuluna gider. Resmi okulların hepsi ücretsizdir. Öğretim malzemesi, özellikle okul kitapları, öğrenciye kısmen ücretsiz, kısmen de ödünç olarak verilir. Öğretim malzemesi verilirken gereği halinde ailenin gelirine uygun bir katılım istenir. Ayrıca, on sekiz yaşını doldurmamış ve bir örgün eğitim kurumuna devam etmeyen bütün gençlerin mesleki eğitime devam zorunluluğu bulunmaktadır.

Ortaöğretim düzeyindeki okul çeşitlerinden bir başkası da bir karma model olan entegre (toplu) okuldur (Gesamtschule). Bu tip okulda çocuklar beşinci sınıftan onuncu sınıfa kadar ders görürler. Bazı entegre okulların üst kademesi de vardır. Bu kademedeki sınıflar, aynı liselerin üst sınıfları gibi düzenlenmiştir. Bazı eyaletlerde daha başka okul tipi olarak Regelschule (Thüringen), Mittelschule - ortaokul - (Saksonya), Sekundarschule - ortaöğretim okulu - (Saksonya - Anhalt), Integrierte Haupt - und Realschule Entegre esas ve ortaokul - (Hamburg), Verbundene Haupt - und Realschule - Birleşik Esas ve Ortaokul - (Hessen, Mecklenburg - Vorpommern), Regionale Schule - Bölgesel okul - (Rheinland-Pfalz) ve Erweiterte Realschule - Genişletilmiş Ortaokul - (Saarland) vardır. Bu okullarda (Hauptschule) esas okul eğitimi ile (Realschule) ortaokul eğitimi biraraya getirilmiştir; yedinci sınıftan itibaren dersler, verilecek bitirme diplomasını dikkate alarak düzenlenmiş sınıflarda ya da kurslarda yapılır. Bu okullarda dokuzuncu ve onuncu sınıflardan sonraki bitirmeler, ortaöğretim düzeyindeki diğer okulların

koşullarına göre düzenlenmiştir ve Kültür Bakanları Konferansının 1993 tarihli kararına göre (1996 yılı itibarıyla) bütün eyaletler tarafından karşılıklı olarak tanınmaktadır.

Türk çocuklarının eğitiminde genelde olumlu etkileri içerdiği gözlemlenmekteyse de bazen olumsuz etkileri de görülmektedir. Alınan ve alınmakta olunan önlemler sonucunda;

1. Gymnasium'larda öğrenim süresi kademeli olarak 13 yıldan 12 yıla indirilecek ve mezuniyet için artık Merkezi bir sınav yapılacaktır.
2. İlkokullarda 1. ve 2. sınıflar pedagojik olarak birleştirilecek, başarılı öğrenciler 3. sınıfa, normal öğrenciler 2. sınıfa geçerken, zayıf öğrenciler 3 yılda bu birleştirilmiş 2 sınıfı tamamlayacaktır.
3. 9. veya 10. sınıf sonunda okul türlerine bakılmaksızın Almanca-Matematik ve I. Yabancı Dilden Almanya genelinde merkezi bir sınava alınacaktır. Başarılı alanlara Orta Dereceli Okul Diploması verilecektir. (Realschule-Hauptschule Diplomalari kalkacaktır.)
4. Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına 6 aydan 10 aya kadar süren yoğun Almanca Dil kursu konulmuştur.
5. İlkokullarda 3. Sınıftan itibaren I. Yabancı Dil (İngilizce) okutulmaya başlanmıştır.
6. Tam Gün Eğitim veren okulların sayısı her yıl artırılmaktadır. Eyaletlerdeki ilkokulların dörtte biri Tam Gün Eğitim veren okullara dönüştürülecektir.
7. Diğer Eyaletlerde de benzer önlemlerin planlandığı bilgileri alınmakta olup, gelişmeler takip edilmektedir.
8. Federal Almanya genelinde daha önce Sonderschule olarak adlandırılan okulların adı yeni eğitim yasaları ile Förderschule olarak değiştirilmektedir.

Almanya'da görev yaptıkları okullarda öğretmenlerin dikkat etmeleri gereken hususlar;

1. Ders başlamadan en az 15 dakika önce okulda hazır bulunmak.
2. Kadrolu bulunan okulda sene başı öğretmenler toplantısına katılmak.
3. Görevli olunan okullarda öğretmene teslim edilen anahtarları sigorta ettirmek.
4. Öğretmenin ilk görev günü okul müdürü ve öğretmenler odasında dağıtılmak üzere yanında Türkiye' ye özgü küçük bir hediye. (Ör. Türk lokumu) getirmek.
5. Anasınıfı öğretmenleriyle işbirliği halinde bulunmak: (Anaokulları Bavyera' da ayrı binalarda yer alırlar).
6. Okula yeni başlayacak öğrenciler anne ve babalarıyla beraber yapılacak kısa bir merasim (selamlama,tanışma vs.).
7. Çocukları okula başlayacak velilerle, çocuk yuvaları, anaokulları tarafından hazırlanan toplantılara katılmak.
8. İlkokullardan yoğunluğu az olan liselere (Realschule)geçiş için bilgilendirme toplantıları (Bu toplantılara bilgilendirme akşamları da denir. Çünkü toplantılar akşam 20.00 da başlar.
9. İlkokullardan (1-4 sınıflar) Gymnasium'a (lise) geçiş şartları için bilgilendirme akşamları.
- 10.Öğrenci ve veliler için liselerdeki (Gymnasium) sınav uygulamaları hakkında bilgilendirme toplantıları.
- 11.İlköğretim bitirme sınavları (Hauptschulabschluss, Mittlere Reife) lise bitirme sınavları'ndan sonra, öğrenciler, öğretmenler ve öğrenci velileriyle beraber düzenlenen şenlikler.
- 12.Okulun ilk haftası, okul ve kilisenin işbirliği ile yapılan tören (kiliselerde gerçekleşir.)
- 13.Anma günleri ile ilgili faaliyetlere katılmak. (Örneğin;okulların kuruluş yıldönümleri, bağışyardım, çevre koruma, Dünya bağış günü, Alman Yahudi toplumu: Mart ayında anılan barış haftası.

14. Hz. İsa'nın doğumu nedeniyle yapılan kutlamalar (Weihnachten)
15. Velilerin katılımıyla veya sadece öğrencilerle beraber kutlanan karnaval (Fasching) şenliklerini kutlama.
16. İlkbaharın gelişiyle beraber yapılan şenlikler (ilkbahara şarkılar)
17. Öğrencilerle okul dışında yapılan ve 3-4 gün sürebilen geziler. (Genelde gençlik merkezleri ile iletişim halinde bulunarak.)
18. Geziler, yürüyüş günleri, yakındaki kiliseyi ziyaret etmek.
19. Sınıfların veya okulların sunduğu tiyatrolar.
20. Okulun son günlerinde yapılan yıl sonu etkinlikleri ve dini törenler.
21. Spor etkinlikleri.
22. Polisle işbirliği içinde yapılan "Okula güvenle gelmek" etkinlikleri. Trafik işaretleri ile ilgili etkinlikler. Öğrencilerin tek başlarına okula bisikletle gelebilmeleri için yapılan "Bisiklet ehliyet" sınavları.
23. Çeşitli spor dernekleriyle yapılan okul-kayak günü.
24. Okul tarafından düzenlenen festivaller.
25. Ramadama diye adlandırılan ve belediyelerle işbirliği içinde düzenlenen çevre temizliği günü.
26. Ayrıca, her okulda görevli olan ve okuldaki tüm malzeme, onarım, bakımdan sorumlu olan, bizim sistemde müstahdem (Hausmeister) olarak nitelendirdiğimiz personelle iyi ilişkiler içinde bulunmak .

Tam gün eğitim Almanya eğitim sisteminde şöyle açıklanmaktadır;

- Okullara gitme zorunlulukları, çocuğun altı yaşını doldurduğu yıldan itibaren 18 yaşına kadar yani 12 yıl süre ile devam etmektedir. Bu sürenin ilk dokuz yılında 8 bazı eyaletlerde ise on yıl) daha ileri eğitim veren ve genel bilgiler veren ya da meslek eğitimi veren okullarda tam gün eğitim almaktadırlar. Eğitime devam etmedikleri takdirde, okula gitme zorunluluklarını yerine getirebilmeleri için belirli günlerde meslek okullarına giderler.

- Türk çocuklarının eğitiminde olumlu etkilerin olduğu görülmekteyse de bazen de olumsuz etkilerin de görüldüğü gözlemlenmektedir. Bu etkilerin sonucunda bazı alınan ve alınmakta olan önlemler yer almaktadır;
- Tam gün eğitim veren okulların sayısı her yıl artırılmakta, eyaletlerdeki ilkokulların dörtte biri tam gün eğitim veren okullara dönüştürülecektir.
- Diğer eyaletlerde de benzer önlemlerin planlandığı bilgileri alınmakta olup, gelişmeler takip edilmektedir.

2.2.1.2. Amerika Eğitim Sistemi

Genel olarak Amerika Birleşik Devletlerinde eğitim üç seviyede düzenlenmiştir. Okul öncesi eğitimi de kapsayan ilköğretim düzeyi, ortaöğretim düzeyi ve ortaöğretim sonrası düzey. Mesleki eğitim hem ortaöğretim düzeyinde hem de ortaöğretim sonrası düzeyde alınabilir. Ayrıca kişilere yaşamları boyunca yetişkin eğitimi ve sürekli eğitim programları sunulur. ABD'de Eğitim Federal Hükümet, eyalet hükümetleri, kent yönetimleri, okul bölge yönetimleri ve okullarca değişen oranlarda sorumluluk ve görev paylaşımı ile yönetilmektedir. Federal Eğitim Bakanlığı federal yasaların uygulanmasını sağlamak, mali kaynakların ABD Başkanlığınca belirlenen girişimlerde programlar çerçevesinde dağıtımını yapmak ve kullanılmalarını izlemek, eğitim fırsatlarından eşit olarak yararlanılmasını sağlamak, yükseköğretimde öğrencilere burs sağlamak, eğitimle ilgili dış politikaları belirlemek ve eyalet hükümetleri ile işbirliği yaparak liderlik görevini yerine getirmektir. Eğitim politikalarının belirlenmesi ve eğitimin idaresi konusundaki yetki, federal hükümetlerde değil eyalet hükümetlerindedir. Eyaletlerin yerel idarelere, eğitim politikaları belirleme yetkisi verme veya verilenleri alma güçleri vardır. Politikadan anlaşılan, eyaletlere göre değişiklik göstermekle birlikte, eyaletlerin çoğu eğitim kurulları ile, ders müfredatlarının anahatlarını belirler, ders kitaplarının seçimini kontrol eder, öğrencilere verilen sınavları idare eder, öğretmen eğitimini düzenler, öğretme yetkisi verir ve öğretim yılı takvimini belirler.

İlköğretim-Ortaöğretim'de eğitim zorunludur ve 29 eyalette 7 yaşında, 16 eyalette 6 yaşında ve 3 eyalette 5 yaşında başlar. Devlet okullarına devam edenler için ortaöğretimin sonuna kadar eğitim ücretsizdir. 3-5 yaş arasındaki çocukların yaklaşık yüzde altmışı okul öncesi eğitim kurumlarına kayıtlıdır. İlköğretim yerel ve eyalet politikalarına göre 4 ile 7 yıl sürer. İlköğretim çağındaki çocukların yüzde 97'sinden fazlası devlet okullarına ve özel okullara kayıtlıdır. Ortaöğretim bölgelere göre değişmekle birlikte 7-9. sınıflarda başlar ve 12. sınıfı tamamlayana kadar devam eder. Bazı eğitim bölgelerinde ortaöğretim alt ve üst düzey sınıflar olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Ortaöğretim çağındaki çocukların yaklaşık yüzde 95'i ortaöğretim kurumlarına kayıt olmakta ve yüzde 70'i (yaklaşık 2.5 milyon) lise diploması ile mezun olmaktadır. Devlet ilk ve ortaöğretim okullarına kayıt oranı 1995 yılından 2000 yılına kadar yüzde beş artmıştır. 1999-2000 öğretim yılında ilk ve ortaöğretim okul sayısı 119.235, öğretmen sayısı 3.397.000, öğrenci sayısı 52.875.000'dir. Devlet ilk ve ortaöğretim öğretmen/öğrenci oranı 16.1, özel ilk ve orta öğretim öğretmen/öğrenci oranı 15.2'dir.

Tam gün eğitim Amerika eğitim sisteminde şöyle açıklanmaktadır;

ABD'de eğitim federal hükümet, eyalet hükümetleri, kent yönetimleri, okul bölge yönetimleri ve okullarca değişen oranlarda sorumluluk ve görev paylaşımı ile yönetilmektedir. İlköğretim-Ortaöğretim'de eğitim zorunludur ve 29 eyalette 7 yaşında, 16 eyalette 6 yaşında ve 3 eyalette 5 yaşında başlar. Amerikada hakim eğitim anlayışına göre eğitim yoluyla fertlerin ve toplumun bütün sorunlarına çözüm yolu bulmak mümkündür. Örneğin fazla trafik kazası oluyorsa trafik eğitiminin okullara getirilmesi gerekir. Öğrencilere şoförlük öğretilir. (neden trafik kuralları değil de şoförlük) ABD eğitimi pratik değeri olan faaliyetlere yer verme eğilimindedir (Yenişehir wiki, 2010).

Amerikan eğitim sistemi içerisinde verilen trafik öğretini tam gün eğitim içerisinde sistemli bir şekilde öğretmenler tarafından öğrencilere gerekli eğitim verilerek daha bilinçli nesillerin yetişmelerine yardımcı olacaklarına inanılmaktadır. Böylelikle tam gün eğitimin öğrenciler üzerindeki etkisi görülmüş olacaktır.

2.2.1.3. Avusturya Eğitim Sistemi

Bugün Avusturya'da geçerli eğitim sistemi 1962 yılında düzenlenen Eğitim Yasası'na (Schulgesetz) dayanmakta olup bu yeni düzenlemeyle zorunlu temel eğitim sekiz yıldan dokuz yıla çıkarılmıştır. 1994/1995 öğretim yılından itibaren, okullara belli ölçüde özerklik tanıyan bir düzenleme yapılmıştır. Bu özerklik kapsamında okul yönetimleri, Eğitim programlarında, öğretmen, öğrenci ve veli temsilcilerinden oluşan okul kurulu, öğretmen, öğrenci ve veli temsilcilerinden oluşan okul forumunun da kararı ile değişiklik yapabilmektedirler. Bu anlamda, Avusturya Eğitim Sisteminde okul otonomisi ile birlikte, okullardaki rehberlik servisleri, işbirliği programları, eğitim ve öğretim yöntemleri ve konuların sürekli güncelleştirilmesi söz konusudur.

2.2.1.4. Avustralya Eğitim Sistemi

Avustralya'da üç çeşit eğitim tarzı vardır. Bunların içinde en yaygın olanı 13 yıl sürenidir. Yeni Güney Galler, Viktorya, Avustralya Başkent Bölgesi ve Tasmanya'da verilen 13 yıllık eğitim aşağıdaki bölümlerden oluşmaktadır:

Hazırlık sınıfı (Bu sınıf zorunlu olmamakla birlikte hemen her zaman okunmaktadır.) 6 yıl ilköğretimin birinci kademesi (1. sınıftan 6. sınıfa kadar) 6 yıl ilköğretimin ikinci kademesi (7. sınıftan 12. sınıfa kadar) Avustralya Başkent Bölgesi'nde ve Tasmanya'da devlete bağlı ortaokullar 7.sınıftan 10.sınıfa kadar devam eder. En son iki yıl başka kolejlerde okunur. Güney Avustralya ve Kuzey Bölgesi'ndeki okul eğitimi 12 ya da 13 yıl sürer. Bu eğitim şu bölümlerden oluşur:

- Hazırlık sınıfı (Bu sınıf zorunlu olmamakla birlikte hemen her zaman okunmaktadır.)
- 7 yıl ilköğretimin birinci kademesi (1. sınıftan 7. sınıfa kadar)
- 5 yıl ilköğretimin ikinci kademesi (8. sınıftan 12. sınıfa kadar)

Queensland ve Batı Avustralya'da eğitim 12 yıl sürer ve aşağıdaki bölümlerden oluşur:

- 7 yıl ilköğretimin birinci kademesi (1. sınıftan 7. sınıfa kadar)

- 5 yıl ilköğretimin ikinci kademesi (8. sınıftan 12. sınıfa kadar)

Bu eğitimde hazırlık sınıfı mevcut değildir. Queensland'da öğrenim gören öğrencilerden bazıları eğitimlerinin son iki yılında üç devlet kolejinden birine devam ederler. Tüm eyalet ve bölgelerin yasaları altı yaşından (1.sınıf) 15 yaşına (10.sınıf) kadar eğitimi zorunlu kılmışlardır. Tasmanya'da bu sürenin üst sınıfı 16 yaştır. Çocukların çoğunluğu beş yaşından önce anaokuluna başlar ve 15 yaşına geldikten sonra 2 yıl daha okuyarak ortaöğrenimlerini tamamlamış olurlar. Devlete bağlı anaokulları, ilkokullar ve ortaokullar Avustralya vatandaşlarına ve sürekli oturma iznine sahip olanlara parasızdır. Ancak özellikle ortaokullarda ders kitaplarının kiralanması ve ders araçlarının kullanılması için belli bir ücret alınabilir. Ders yılı genellikle ocak ya da şubat başında başlayıp aralık sonuna kadar sürer. Bir ders yılı boyunca Tasmanya'da üç, Queensland ve Kuzey Özerk Bölgesinde iki, diğer eyaletlerde dört dönem vardır.

2.2.1.5. Bahreyn Eğitim Sistemi

Bahreyn'de ilk açılan okul 1899 yılında American Mission School olmuştur. Örgün eğitim 1919 yılında ilk devlet okulunun açılmasıyla başlamış, körfez bölgesinin ilk kız okulu da 1928 yılında Bahreyn'de faaliyete geçmiştir. 1960 yılında temel eğitim 4 yıldan 6 yıla çıkarılmıştır. Halen örgün eğitim 6 yıl temel, 3 yıl orta ve 3 yıl da lise olmak üzere üç aşamada gerçekleştirilmektedir. Öğretmen başına 15 öğrenci düşmektedir. Devlet okulları ücretsizdir. Mayıs 2005 mecliste kabul edilen yeni eğitim yasasında 6-15 yaş grubundakiler için temel eğitimin zorunlu olması öngörülmektedir. Müfredatın geliştirilmesi de 1940'lı yıllardan itibaren sürdürülmüş, 1954-55 akademik eğitim yılında Mısır müfredatı da okutulmaya başlanmıştır. Bahreyn'deki öğretmenlerin çoğu Mısırlı olduğundan, eğitim sisteminde Mısır'ın önemli bir etkinliği vardır. Bahreyn'de okur-yazar oranı bölge standartlarının üzerindedir. Ülkede İngilizce, neredeyse Arapça kadar yaygın konuşulduğundan, Arapça eğitim veren devlet okullarının hemen hepsi İngilizce eğitim de vermektedir. Bahreyn'de İngilizce eğitim veren birçok özel okul bulunmaktadır. Bahreyn'in diğer bir özelliği ise bölgede özel okullarda karma eğitimi başlatan ilk ülke olmasıdır. Ülkenin tek ulusal üniversitesi olan

Bahreyn Üniversitesi (University of Bahrain) 1960'lı yıllardan itibaren eğitim vermeye başlayan muhtelif yüksek okulların 1986'da birleştirilmesiyle kurulmuştur. Tercih edilmesi durumunda Türkiye'de liseden mezun olunmuş olması ve İngilizce bilinmesi yeterlidir. Diploma denkliği YÖK tarafından tanınmaktadır.

2.2.1.6. Belçika Eğitim Sistemi

Belçika'nın idari yapısı, Federal Hükümet ile Fransız Toplumu Hükümeti ve Flaman Toplumu Hükümetinden oluşmaktadır. Federal Hükümet eğitim konusunda zorunlu öğrenim yaşlarını ve diploma verilme şartlarını belirler. Federal Hükümette eğitim bakanlığı yoktur. Eğitim işleri Fransız Toplumu ve Flaman Toplumu Hükümetleri tarafından yürütülmektedir.

Fransız Toplumunda eğitimden sorumlu 2 ayrı bakan görev yapmaktadır. Bunlar İlk Öğretim, Orta Öğretim ve Özel Eğitim Bakanı ile Yüksek Öğretim Bakanıdır. Flaman Toplumu Hükümetinde ise bir eğitim bakanı bulunmaktadır. Belçika'nın Valon (Fransızca konuşulan) Bölgesindeki okullarda öğretim dili Fransızca'dır. Flaman (Flamanca konuşulan) Bölgesindeki okulların eğitim dili ise Flamanca'dır. Brüksel'de ise hem Fransızca hem de Flamanca dillerinde öğretim yapan okullar bulunmaktadır. Belçika'da 2.5 yaşında başlayan okulöncesi eğitim zorunlu olmamakla beraber %98 oranında okullaşma gerçekleşmiştir. Zorunlu eğitim, 6 yaşından 18 yaşına kadar 12 yıl olup 6 yıllık ilkokulla , 6 yıllık orta öğretimi kapsamaktadır. Belçika'da ; devlet okulu, belediye okulu ve özel (katolik) okullar olmak üzere paralel üç öğretim sistemi bulunmaktadır. Ülkede bulunan 18 üniversiteden 9'u Fransız Toplumu, diğer 9'u ise Flaman Toplumu bölgesindedir. Ayrıca, bir mesleğe hazırlayan 3 ve 4 yıllık 59 yüksekokul bulunmaktadır. Bunların ; 30'u Fransızca konuşulan, 29'u Flamanca konuşulan bölgelerde kurulmuştur. Yüksek okullardan üniversiteye geçişler mümkündür. 2004-2005 öğretim yılından itibaren Avrupa Birliği üyesi ülkelerle beraber Belçika'da da Bologna Deklarasyonu uygulaması başlamıştır. Buna göre üniversite öğretimi üç kademeye ayrılmaktadır.

1. Üç yıllık bachelier dönemi

- 2. İki yıllık mastır dönemi
- 3. Üç yıllık doktora dönemi

2.2.1.7. Danimarka Eğitim Sistemi

Danimarka eğitim sistemi temel eğitim (ilk ve alt ortaöğretim), gençlik eğitim programları (üst ortaöğretim) ve yüksek öğretimden oluşmuştur. Bunların yanı sıra hayat boyu öğretim ilkesini hayata geçiren yetişkinler eğitimi de önem arz etmektedir. Eğitim 7 ila 16 yaş (6-15) arası zorunludur. Zorunlu eğitim, 9 yıllık ilk ve alt ortaöğretim ile seçmeli 10. yıldan oluşur. Hemen hemen tüm çocuklar 1 yıllık okula hazırlık sınıflarına devam etmektedirler (%97).

2.2.1.8. Fransa Eğitim Sistemi

Fransız eğitim sisteminde zorunlu eğitim 6-16 yaşlarını kapsamaktadır. Okul öncesi eğitim üç yıla ayrılmıştır. Üç yıllık bu eğitim dönemi aynı zamanda İlk Öğrenimler Devresi (Cycle des Apprentissages Premiers) olarak adlandırılmaktadır.

2.2.1.9. Hollanda Eğitim Sistemi

Türkiye-Hollanda eğitim ilişkilerinin hukuki dayanakları şunlardır:

- a. Hollanda-Türkiye Kültür Anlaşması (12 Mayıs 1960, Ankara) (Bu anlaşmaya göre yapılan Karma Kültür Komisyonu ve Eğitim Uzmanları Ortak Komisyonu toplantıları kararları)
- b. B. Göçmen İşçinin Hukuki Statüsü Hakkında Avrupa Sözleşmesi
- c. C. Avrupa Sosyal Şartı

Hollanda Hükümeti 1998 yılında OALT (Yabancıların Yaşayan Dilleri Eğitimi) adıyla bir yasa çıkarmıştır. Bu yasaya göre anadili derslerinin haftada 1.5 saat olmak üzere temel okullardaki ilk 4 sınıfta okul saatleri içerisinde, 5-8. sınıflarda ise okul saatleri dışında verilmesi hükme bağlanmıştır. Ayrıca, anılan yasa için 4 yıllık bir uygulama süresi belirlenmiştir. Bu sürenin bitiminde, anadiliderslerine yapılan ödenek kesilmiş ve Türkçe Anadili dersleri

Ağustos 2004 tarihinden itibaren okullardan fiilen kaldırılmıştır. Bakanlığımız kanalıyla 1976 yılına kadar Hollanda'ya toplam 24 öğretmen gönderilmiştir.

Hollanda tarafı, bu tarihten itibaren öğretmen ihtiyacını Hollanda'da yaşayan Türkler arasından karşılama yoluna gitmiştir. Ağustos 2004 tarihine kadar Hollanda tarafından görevlendirilmiş olan Türkçe Anadili dersi öğretmeni sayısı 630 idi ve bunların yaklaşık yarısı aktif olarak öğretmenlik görevini yerine getirmekteydi. Anılan tarihten itibaren, yapılan sınavda başarılı olan 50 Türk öğretmeni sınıf öğretmenliği için 2 yıl süreli bir eğitime alınmıştır. Başarılı bulunan bir kısım öğretmenimiz ise kendi okulları tarafından rehberlik, danışmanlık vb. adlarla istihdam edilmektedir. Diğer öğretmenler için Hollanda Eğitim Bakanlığı tarafından bir sosyal plân hazırlanmıştır. Bu plâna göre öğretmenler 5 yıl süreyle maaşlarının önemli bir kısmını almaya devam edeceklerdir.

Türkçe Anadili derslerinin okul çatısı altında verilmesi için Büyükelçiliğimiz ile Hollanda üniversitelerindeki Türk öğretim üyeleri Türkçe için El Ele adıyla bir kampanya başlatmış ve 5 öğretim üyesinin yönetim kurulunu oluşturduğu Hollanda Türkçe Eğitim Vakfı kurulmuştur. Vakfın genel amacı, Türkçe Anadili derslerinin okul çatısı altında (genişletilmiş okul saatlerinde) verilmesinin sağlanmasıdır. Vakıf ayrıca, Hollanda Eğitim Bakanlığı ile düzenli görüşmelerde bulunmaktadır. Halen Hollanda'daki 8 yerleşim birimindeki değişik okullarda 2.000 Türk öğrenci Türkçe dersi almaktadır. Bu sınıflardaki öğrenci mevcutları 12-18 arasındadır. Türkçe Anadili derslerinin, anaokulunu da kapsayan ilköğretim öğrencilerine ulaştırılması için çalışmalar devam etmektedir. Türkçe dersleri orta ve lise seviyesinde seçmeli yabancı dil olarak verilmektedir. Haftada 2-3 ders saati olarak verilen bu derslere Türk öğrencilerin ilgisi fazladır. Hollanda Eğitim, Kültür ve Bilim Bakanlığı, Türkçe ders kitaplarını Hollanda üniversitelerinin Dilbilim bölümlerinde ve Türkoloji kürsülerinde görev yapan Türk öğretim üyelerine hazırlatmaktadır. Kitap basımının tüm maliyeti anılan bakanlık tarafından karşılanmaktadır. Hollanda'nın Leiden Üniversitesindeki Türkoloji Kürsüsünde Türk Dili ve Kültürü dersleri alan öğrenci sayısı 19'dur. Utrecht Üniversitesindeki Türkoloji kürsüsünde ise Türk Dili ve Kültürü dersleri alan

öğrenci sayısı 25'tir. Ek olarak, bu üniversitede 15 öğrenci kısa dönemli olarak Türkçe dersi almaktadır.

Hollanda'da ulusal eğitim, Hollanda Eğitim, Kültür ve Bilim Bakanlığı tarafından düzenlenir. Hollanda Eğitim, Kültür ve Bilim Bakanlığı'nın Yürütme Kurulu; Bakan, iki Devlet Sekreteri (Bakan Yardımcısı), bir Müsteşar ve bir Müsteşar Vekili'nden oluşur. Yürütme Kuruluna ek olarak Bakanlık, 21 merkezi birimden ve 10 yarı bağımsız icra kurumundan oluşur. Bunlar içerisinde; Merkezi Fon Enstitüsü Kurumu, Eğitim Denetimi Kurumu, Eğitim Konseyi, Bilim ve Teknoloji Danışma Konseyi gibi birimler de yer almaktadır. Eğitim politikası geliştirmekten sorumlu altı bölüm vardır. Bunlar; İlköğretim, Orta Öğretim, Yetişkinler ve Mesleki Eğitim, Yüksek Eğitim, Üniversite Eğitimi, Araştırma ve Bilim Politikası Bölümü'dür.

Hollanda Anayasası ve ilgili kanunlar bütün seviyelerde eğitimin serbest olması gerektiğini vurgulamaktadır. Bu bağlamda, Hollanda eğitim sistemi özel ve resmi kurumlar tarafından yönlendirilmektedir. Özel öğretim kurumlarının tamamına yakını vakıfların yönetimindeki okullar olup paralı okullar değildir ve eğitimin her seviyesinde bulunmaktadır. Bu kurumlar dini prensiplere göre de çalışabilmektedir. İlköğretim seviyesindeki okulların %68'i, orta öğretim seviyesindeki okulların %76'sı meslek yüksek okullarının %95'i ve üniversitelerin %21'i özel kurumlardır.

Resmi ve özel okullar aynı kriterlere göre ve eşit olarak Bakanlık tarafından finanse edilirler. Resmi ve özel okullar Eğitim, Kültür ve Bilim Bakanlığı tarafından belirlenmiş olan müfredat programını takip ederler. Her iki kurumdan alınan belge ve diplomaların geçerliliği eşittir. Hollanda'da 1985 yılında çıkarılan Temel Eğitim Yasası kapsamında 2 yıllık anaokulları ile 6 yıllık ilkokullar birleştirilerek 8 yıllık temel eğitim okulları oluşturulmuştur. Temel eğitim okullarına başlama yaşı 4'tür. Sekizinci yılın sonunda ülke genelinde yapılan sınavlarda alınan notlara bağlı olarak öğrenciler orta öğretim kurumlarından birine yönlendirilirler. Orta Dereceli Mesleki Orta Eğitim (VMBO) Okulları, 12-16 yaş arası çocukların devam ettiği mesleki eğitime hazırlayıcı 4 yıllık bir orta öğretim kurumudur. 8 yıllık temel eğitimi bitiren öğrencilerden sınavda düşük not alan ve öğretmenin fazla başarılı bulmadığı öğrenci bu okullara yönlendirilir. VMBO okullarını bitirenler,

Türkiyede 8 yıllık ilköğretim okullarını bitirmiş kabul edilirler. Bu okulun mezunları Mesleki Eğitim Okullarına (MBO) devam edebilirler. Yüksek Dereceli Genel Orta Eğitim (HAVO), 12-17 yaş arası öğrenciler için 5 yıl süreli bir genel orta öğretim kurumudur. HAVO okulları, Meslek Yüksek Okullarına (HBO) öğrenci hazırlar. Bu okulların ilk üç yılında tüm öğrenciler temel orta öğretimin 15 zorunlu dersini alırlar. Son iki yılda ise 6 dersten yapılan bitirme sınavlarına hazırlanırlar. Üniversiteye Hazırlık Eğitimi (VWO), 12-18 yaş grubu öğrencileri üniversitelere hazırlayan ve temel orta öğretimi de kapsayan 6 yıl süreli okullardır. VWO'da üç okul türü bulunmaktadır; Athenneum, Gymnasium ve Lyceum. Bu okulların 4. sınıfının sonunda öğrenciler A ya da B bölümünden birini seçerler. A bölümünde dil dersleri, B bölümünde ise fen dersleri ağırlıktadır. 6 yılın sonunda her öğrenci en az 7 dersten mezuniyet sınavına girer. VWO okulunu bitirenler doğrudan üniversiteye gitme hakkını elde ederler.

2.2.1.10. İngiltere Eğitim Sistemi

İngiltere'de zorunlu ilköğretim 6 yaşında başlamakta ve orta öğretimi de içine alarak 11 yıl aralıksız devam etmektedir. Ancak teorik olarak, isteyen aileler çocuklarını okula göndermeden, onlara müfredatı kendileri çalıştırmak yoluyla sınavlara sokabilmekte ve sertifika almalarını sağlayabilmektedirler. Fakat bu durum pratikte yok denecek kadar azdır. 11 yıllık zorunlu öğretim kendi içinde 4 aşamaya bölünmektedir.

- a. 6-7 yaş grubu yani 1. ve 2.Sınıfları kapsayan birinci aşamadaki temel dersler İngilizce ve Matematik'tir.
- b. 8-11 yaş grubu yani 3, 4, 5 ve 6. sınıflardan oluşan 2. aşama için temel dersler İngilizce, Matematik ve Fen Bilgisi'dir.
- c. 12-14 yaş grubu yani 7, 8 ve 9. Sınıfları kapsayan 3. aşamada temel dersler İngilizce, Matematik ve Fen Bilgisi'dir.
- d. 15-16 yaş grubu yani 10 ve 11. sınıflar ise 4. aşamayı oluşturmaktadır.

Bu 11 yıllık zorunlu öğretimin ilk 6 yılı ilk öğretim, ikinci 5 yıllık dilimi ise bizdeki orta okul olarak düşünülebilir. Bu 11 yıllık zorunlu öğretim süresince

sınıf tekrarı gibi bir olgu bulunmamakta ve öğrenciler yaşlarına göre sınıflarda yerlerini almaktadırlar. Yine bu 11 yıllık öğretim süresince öğrenci başarısını ölçmeye yönelik resmi bir sınav mevcut değildir. Ancak, öğrenciler I.aşama sonunda İngilizce ve Matematik; aşama II ve III sonunda da İngilizce, Matematik ve Fen derslerinden SAT (School Assessment Test= Okul Değerlendirme Testi) sınavlarına girerler. Bu sınavlar öğrenci başarısını ölçmeye değil okulların performansını ölçmeye yöneliktir. Yeterli performans gösteremeyen okullar için idari tedbirler alınır ve düzelmesi için bir süre verilir. Bu süre sonunda da belirli bir standarda ulaşamayan okul temelli kapatılır.

Ayrıca, öğretmenler, konuları ne kadar öğretebildiklerini veya öğrencilerin durumunu anlayabilmek açısından zaman zaman sınav yapabilmektedirler, ancak bu sınavların resmi bir değeri yoktur. İlk 9 yılda 10-11 civarında ders alan öğrenciler 9. Yılın sonunda en az 5 ders seçerek (10-12 derse kadar çıkabilir) 10 ve 11. sınıflarda bu dersler üzerinde yoğunlaşırlar 11. yılın sonunda seçmiş oldukları bu derslerden ayrı ayrı GCSE (General Certificate of Secondary Education) sınavlarına girerler ve her dersten ayrı ayrı sertifika alırlar. GCSE sertifikaları A, B, C, D, E, F, G gibi notlara sahiptir. En yüksek not A olup sırasıyla aşağıya doğru inmektedir. 11 yıllık zorunlu öğretimin sonunda girilen GCSE sınavlarında yeterli performansı gösteren öğrenciler Sixth Form ya da A-Level kolejleri olarak adlandırılan genel lise öğretimine başlarlar. Bu öğretim genelde 2 yıldır ve üniversitede okumak istedikleri bölümlere yönelik olarak en az 2 ders alınarak (Başarılı öğrenciler 3-4 ders de alabilirler) 2 yıl boyunca bu dersler üzerinde yoğunlaşılır. İki yıllık öğretim sonunda A-Level sertifikaları alınır. Bu sertifikalar da A, B, C, D, E, F, G gibi notlara sahiptir ve genellikle d ye kadar olan notlar muteberdir. Dileyen öğrenciler Lise öğretiminin 1 yılının sonunda AS sınavlarına girebilirler. AS sertifikaları A-Level sertifikasının yarısı anlamını taşımaktadır. 2 AS sertifikası 1 A-Level sertifikasına eşittir. Üniversitelerin çok büyük bir kısmı 2 A-Level sertifikası ile öğrenci kabul ederler. Talebin çok yüksek olduğu Oxford, Cambridge gibi üniversiteler için 3 ya da 4 A-Level sertifikası ile akademik ve sosyal çalışmalarda gösterilen performans da dikkate alınmaktadır.

Genel olarak dünyadaki eğitim sistemlerini ele alacak olursak; Almanya eğitim sisteminde eğitim diğer ülkelerde olduğu gibi zorunlu eğitim görüşü yer almaktadır. Bunun dışında birde Almanya eğitim sisteminde Türk öğrencilerin eğitiminde genelde olumlu etkilerin oluşu bazende olumsuz etkilerinde görülmesinden dolayı bazı önlemler alınan ve alınmakta olan önlemler sonucu içerisinde, yabancı dil eğitimi (İngilizce), okul öncesi eğitim kurumlarında 6 aydan 10 aya kadar süren yoğun Almanca Dil kursları, Tam Gün Eğitim veren okulların her yıl artırılması ve eyaletlerdeki ilkokulların dörtte biri Tam Gün Eğitim veren okullara dönüştürülmesi kararları düşünülmektedir.

Hollanda da ise öğretmenlerin ve öğrencilerin bir bölümünün Türk olması ve ortak kararlar alınarak eğitim verilmesine rağmen tam gün eğitim Hollanda eğitim sisteminde benimsenememiştir. Bu ülkelerle birlikte geriye kalan diğer dünya ülkelerinde de zorunlu eğitim 6-7 ile 15-16 yaşı kapsamakla birlikte eğitimi federal hükümetler, eyalet hükümetleri ve kent hükümetleri yönetmektedir.

Eğitim sisteminin içerisine Tam Gün Eğitim sistemiyle desteklenmiş olan eğitim öğrenciler açısından düşünülecek olursa; Sosyal faaliyetlerin her birinin, sabah verilen eğitimle birlikte öğleden sonra verilecek olan eğitimle desteklenmesi, öğrencilere gerekli eğitimin verilmesi onların sosyal yaşam kalitelerinin artırılmasına destek sağlayıp yarınlara daha güvenle bakan ve bilinçli başarılı bir bireyler olarak karşımıza çıkmalarını sağlamış olur diye düşünülmektedir.

2.2.2. Türkiye Cumhuriyeti Eğitim Sistemi

2.2.2.1. Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği'nin (ÇYDD) Okul Öncesi Eğitim Çalışmaları:

Derneğin 1999 yılından beri erken çocukluk eğitimi ile ilgili çalışmalarını şu başlıklar altında özetleyebiliriz (Bekman ve Gürlesel, 2005): Anasınıflarının Donatılması: İlköğretim okullarındaki anasınıflarının kitap, eğitim malzemesi, oyuncak, araç-gereç vb. gereksinimlerinin karşılanması; okul bahçelerineoyun parkı yapılması; bakanlığa ait boş ve uygun bir binanın

donatılarak 4-5 derslikli bir anaokulu oluşturulması. Okul Öncesi Eğitim Programlarına Destek Verilmesi: Çocuklara eğitim verme, öğretmenleri hizmetiçi eğitimden geçirme, anne-babaları bilgilendirme. Milli Eğitim Bakanlığı'nın tahsis ettiği yaz aylarında boş olan okullarda Kız Meslek Lisesi mezunu öğretmenlerle çocuklara okul öncesi eğitim sağlanmaktadır. 1999 yılından beri bu yolla 8.500 çocuğa ulaşılmıştır. Yine bu proje kapsamında, İstanbul Üniversitesi Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Anabilim Dalı işbirliği ile Batman'da 2 ay süreyle 100 çocuğa tam gün eğitim verilmiştir. 1999 Gölcük depreminin ardından kurulan çadır okullarda üniversitelerin işbirliği ile çocuklara katkıda bulunmak için programlar uygulanmıştır. Anne-Baba Eğitimi: Üniversitelerden uzman desteği alınarak Erken Çocukluğu Geliştirme Projesi'ne katılan çocukların aileleriyle aile planlaması, çocuk gelişimi ve çocuk sağlığı konularında bilgilendirme toplantıları yapılmıştır.

Anaokulu Zaman Çizelgesi (Tam Gün Eğitim) İse Aşağıdaki Gibi Sıralanmaktadır;

- Saatler (08:00-17:00) Etkinlikler
- 08:00-08:50 Okula geliş
- 08:50-09:40 Temizlik ve sağlık kontrolü
- 09:40-10:30 Serbest zaman etkinlikleri
- 10:30-11:20 Toplanma, kahvaltı ve temizlik
- 11:20-12:10 Eğitim durumu/Etkinlikler(Türkçe Dil/Oyun/Müzik/ Sanat Okuma yazmaya hazırlık çalışmaları/Fen ve Doğa/Drama)
- 12:10-13:00 Toplanma, öğle yemeği ve temizlik
- 13:00-13:50 Dinlenme/Uyuma
- 13:50-14:40 Kahvaltı
- 14:40-15:30 Eğitim durumu/Etkinlikler(Türkçe Dil/Oyun/Müzik/ Sanat Okuma yazmaya hazırlık çalışmaları/Fen ve Doğa/Drama)

- 15:30-16:20 Toplanma ve temizlik
- 16:20-17:00 Eve gidiş

2.2.2.3. Okul Öncesi Eğitimde Tam Gün Eğitim

Okul öncesi eğitim kurumlarında eğitim yılı süresinin 180 iş günü olması esastır. Ancak, kurumların eğitim-öğretim yılı içinde eğitime açılması ve zorunlu olarak eğitime ara verilmesi durumlarında bu süre aranmaz. Bir gruptaki çocuk sayısının 10 dan az, 25 den fazla olmaması esastır. Çocuk sayısı fazla olduğu takdirde ikinci grup oluşturulur. Ancak, her bir grubun azamî çocuk sayısı dolmadan yeni grup oluşturulamaz. Okul öncesi eğitim kurumlarında çocuklar için düzenlenen eğitim etkinliklerinin aralıksız olması esastır. Bir çalışma saati süresi 50 dakikadır. Tam gün eğitim yapılan okullarda öğle yemeği için 60-90 dakika arasında süre verilir. Bu sürede öğretmenler çocukların düzenli olarak yemek yemelerini sağlamak için çocuklarla birlikte yemeğe katılırlar. Bu süre öğretmenlerin günlük çalışma saati sürelerinin hesaplanmasında dikkate alınmaz. Tam gün eğitim yapılan okullarda haftanın salı, çarşamba ve perşembe günlerinde günlük çalışma saati süresi sona eren öğretmenlerin görev yerlerinden ayrılmaları hâlinde, velilerin çocukları teslim almaları sağlanır. Velileri tarafından teslim alınmayan çocuklara bu saatlerde okul müdürlüğünce yapılacak plânlamaya uygun olarak; anaokulu müdürü/ bölüm şefi, varsa anaokulu müdür yardımcısı, nöbetçi öğretmenler tarafından nezaret edilir ve velilerine teslim edilir. Zorunlu hâllerde, okulda görevli sözleşmeli personelin yukarıda belirtilen sorumlulara yardımcı olmaları sağlanabilir. Bu kurumlarda binanın fizikî durumu, kapasitesi, personel sayısı, çevre şartları, velilerin istekleri ve çocuk sayısı göz önünde bulundurularak;

- a. Anaokulları ve uygulama sınıflarında tam gün eğitim ile ikili eğitimden biri veya her iki eğitim şekline bir günlük eğitim süreci içinde yer verilebilir.
- b. Okulun öğretim şekline bakılmaksızın ana sınıflarında ikili eğitim yapılır. Ancak, ikili eğitim için grup oluşturacak sayıda çocuk bulunmadığı takdirde, yarım gün eğitim de yapılabilir.

- c. Okul öncesi eğitim kurumlarında öğretmenlerin çalışma saatleri, Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen ve Yöneticilerinin Ders ve Ek Ders Saatlerine İlişkin Esaslar ile Okul Öncesi Eğitim Programına uygun olarak; tam gün eğitimde bir günde en çok 9, haftada 42 çalışma saati süresini, ikili ve yarım gün eğitimde ise bir günde 6, haftada 30 çalışma saati süresini geçmeyecek şekilde okul yönetimince düzenlenir.
- d. Okul öncesi eğitimi yaygınlaştırmak ve geliştirmek, çalışan anne-babanın taleplerini karşılamak için bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen sayıda her yaş grubundan başvurunun olması hâlinde; okul müdürlüğünce Okul Öncesi Eğitim Programı doğrultusunda, çocuklar için önem ve öncelik arz eden konuları kapsayan ve valiliklerce onaylanacak program çerçevesinde iki ayı geçmemek üzere yaz aylarında da eğitim yapılabilir. Yaz aylarında yapılan eğitimde, okul öncesi eğitimden yararlanamayan 60-72 aylık çocuklara öncelik tanınır. Yaz eğitimine katılmış olmaları bu çocuklara yeni eğitim yılı için kayıta öncelik hakkı sağlamaz. Yaz eğitimi döneminde yapılan eğitim çalışmalarının sonuçları, değerlendirilerek rapor hâlinde valiliklerce Bakanlığa bildirilir.

2.2.2.4. Okul Öncesi Eğitimde Organizasyon

Türkiye'deki okul öncesi eğitim kurumlarında ana hizmet sağlayıcı kamu eğitim kurumlarıdır. Bunun yanında kamu kurumları (genellikle kendi personelinin çocuklarına) ve özel öğretim kurumları da hizmet sağlar. Okul öncesi eğitim kurumları, müdür tarafından yönetilir. Müdür; kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, program ve emirlere uygun olarak okulun bütün işlerini düzenlemeye, yürütmeye ve denetlemeye yetkilidir. Müdür, kalite yönetimi anlayışına uygun olarak okulun yönetilmesi, değerlendirilmesi ve geliştirilmesinden sorumludur.

Okul öncesi eğitim kurumlarında binanın fiziki durumu, kapasitesi, personel sayısı, çevre şartları, velilerin istekleri ve çocuk sayısı göz önünde bulundurularak;

- Anaokulu ve uygulama sınıflarında tam gün eğitim ile ikili eğitimden biri veya her iki eğitim şekline yer verilebilir.
- Ana sınıfının bağlı olduğu okulun öğretim şekline bakılmaksızın ana sınıflarında “ikili eğitim” yapılır. Ancak, ikili eğitim için grup oluşturacak sayıda çocuk bulunamadığı takdirde, yarım gün eğitim de yapılabilir.

Okul öncesi eğitim kurumlarında öğretmen; kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge ve emirlerle, programlarda belirtilen görevleri yerine getirmekle yükümlüdür. Okul öncesi eğitim kurumlarında eğitim yılı süresinin 180 iş günü olması esastır. Günlük eğitimin başlama ve bitiş zamanı valiliklerce hazırlanan çalışma takvimine uygun olarak okul yönetiminde belirlenir.

Okul öncesi eğitim kurumlarında öğretmenlerin çalışma saatleri, Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen ve Yöneticilerinin Ders ve Ek Ders Saatlerine İlişkin Esaslar ile Okul Öncesi Eğitim Programına uygun olarak, tam gün eğitimde bir günde en çok 9, haftada 42 çalışma saati süresini, ikili ve yarım gün eğitimde ise bir günde 6, haftada 30 çalışma saati süresini geçmeyecek şekilde okul yönetiminde düzenlenir.

Öğretmenler; anaokulları ile uygulama sınıflarında aynı çocuk grubuna yönelik olarak günün sabah ve öğleden sonraki bölümlerini kapsayacak ve öğretmenlerin günlük çalışma saati süresini aşmayacak biçimde okul müdürlüğünce düzenlenen zaman çizelgesine göre çalışırlar. Öte yandan, öğretmenler, ikili eğitim yapılan anaokulu ve uygulama sınıfları ile ana sınıflarında ise her grupta bir öğretmen olmak üzere günde 6 saatlik çalışma süresini aşmamak kaydıyla etkinlikte bulunur. Okul öncesi eğitim kurumlarında çocuklar için düzenlenen eğitim etkinliklerinin aralıksız olması esastır. Bir çalışma saati süresi 50 dakikadır. Tam gün eğitim yapılan bağımsız anaokullarında ve uygulama sınıflarında öğle yemeği için 60 dakika süre verilir. Bu sürede öğretmenler çocukların düzenli olarak yemek yemelerini sağlamak için çocuklarla birlikte yemeğe katılırlar. Bu süre öğretmenlerin günlük çalışma saati sürelerinin hesaplanmasında dikkate alınmaz. Okul öncesi eğitim kurumlarında bir gruptaki çocuk sayısının 10' dan az 20 den fazla olmaması esastır. Çocuk sayısı fazla olduğu takdirde ikinci grup oluşturulur (AGEMEYESY, 2008).

Türkiye ilköğretim sisteminde; İlk ve ortaöğretim kurumlarında tam gün (normal) ve yarım gün (ikili öğretim) şeklinde öğretim yapılmaktadır. Kesintisiz sekiz yıllık zorunlu ilköğretim, yönetim, uygulama hem de organizasyon da bazı problemlerin devam etmesiyle, başta küçük yerleşim birimlerinin maliyetinin çok düşük olması, okul kapasitesinin fiziki yapının yetersiz oluşu, rehberlik hizmetlerinin yeterli düzeyde verilmeyişi, daha önceki ilk ve ortaöğretim programlarının adapte edilmemesi bazı problemlerle karşı karşıya kalınmasına sebep olmuştur. Okul yapılarının kapasitelerine göre , bazı okullarda yarım gün (ikili) öğretim bazılarında tamgün (normal) öğretim yapılmaktadır. Türk milli eğitim sistemindeki okullar, yapı, ders araç ve gereç ihtiyacı bakımından sorunlar oluşmaktadır. Özellikle bu sorunlar büyük şehirlerdeki okulların çoğunda bir sınıfa düşen öğrenci sayısı oldukça fazladır. Bundan dolayı yarım gün öğretim yapılmaktadır ve öğrenciler günün yarısını okul dışında eğitimden uzak geçirmektedirler. Bazı okullarda laboratuarda, kütüphane, atölyeler de yer açılarak sınıflar oluşturulmaktadır.

Okullarda yarım gün öğretimin uygulanması, öğrencilerin eğitsel amaçlı sosyal etkinlikler içersine girmesini de engelleyici bir etken olarak ortaya çıkarmakta, öğrencinin ders dışı etkinliklerini oldukça kısıtlamaktadır. Yarım gün öğretimden dolayı kısalan tenefüs süreleri ilköğretim öğrencilerin fiziksel ihtiyaçlarını gidermelerine, akranları ile etkileşime girmelerine ve derslik dışındaki birimlerden yararlanmalarına yetmemektedir. Bu durum özellikle ilköğretim birinci kademedeki öğrencilerin okuldan soğumalarına ve başarılarının düşmesine neden olmaktadır (Milliyet Blog, 2007).

2. 2. 3. KKTC Eğitim Sistemi

2. 2. 3.1. Kıbrıs Türk Milli Eğitiminin Genel Amacı

Kıbrıs Türk toplumunun tüm bireylerini, aşağıdaki fıkralarda öngörülen esaslar çerçevesinde yetiştirmektir;

1. Atatürk İlke ve Devrimleri ile yurttaşlar arasında bir fikir ve duygu ortaklığını amaçlayan, çağdaşlaşmayı hedefleyen ve Türk milletini milli bilince vardırın Atatürk milliyetçiliğine, demokrasi, sosyal adalet ve

2. 2. 3. 3. Milli Eğitim Sisteminin Genel Yapısı

Kıbrıs Türk Milli Eğitim Sistemi, Örgün Eğitim ve Yaygın Eğitim olmak üzere iki ana bölümden oluşur.

2. 2. 3. 3. 1. Örgün Eğitim

1. Okul Öncesi Eğitimi
2. İlköğretimi
3. Ortaöğretimi
4. Yüksek Öğretim
5. Özel Eğitimi

1. Okul Öncesi Eğitim:

Okul öncesi eğitim; ilköğretim yaşına gelmemiş çocukların eğitimini kapsar.

- Devlet eliyle yürütülecek okul öncesi eğitim bir veya iki yıl süreli olup okul öncesi eğitim çağı nüfusunun tümünü kapsayacak şekilde bir programa bağlı olarak yaygınlaştırılır.

Okulöncesi eğitimin amaç ve görevleri, Kıbrıs Türk milli eğitiminin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak şunlardır:

- Çocukların beden, zihin ve duygu yönlerinden gelişmesini, iyi alışkanlıklar ve yararlı beceriler kazanmasını sağlamak;
- Çocukları her yönden ilköğretime hazırlamak;
- Elverişsiz çevre ve aile koşullarından gelen çocuklara, uygun bir yetişme ortamı yaratmak;
- Çocukların Türkçe'yi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamak.

Okulöncesi eğitim kurumları devlet okullarında ilkokullara bağlı anasınıfları halinde veya ilgili diğer öğretim kurumlarına bağlı uygulama sınıfları olarak açılabilirdiği gibi, ayrı anaokulları olarak da kurulabilirler. Ayrı

anaokullarına bağı anasınıfları ile uygulama sınıflarına o yılın 31 aralık gününden önce dört veya beş yaşını tamamlayan çocuklar alınır.

2. İlköğretim

İlköğretim o yılın 31 Aralık gününden önce altı yaşını tamamlayan çocukların 11 yaşını tamamlayıncaya kadar süren eğitim ve öğretimlerini kapsar. Zorunlu ilköğretim çağı, çocuğun altı yaşını tamamladığı yılın Ağustos ayının son gününü izleyen öğretim yılı başında başlar. İlköğretimin amaç ve görevleri, Kıbrıs Türk milli eğitiminin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak şunlardır:

1. Öğrencilere, Atatürk İlke ve devrimleri ile Atatürk milliyetçiliğini ve toplumsal mücadelemizin kökeninde yatan gerçekleri öğretmek.
2. Çocuklara, iyi ve yararlı birer yurttaş olarak yetişebilmeleri için gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlıkları kazandırmak.
3. Çocukları, ilgi ve yetenekleri yönünde yetiştirerek onları toplumsal yaşama ve üst öğrenime hazırlamak.
4. Çocukların estetik duygularını geliştirmek, onlara, doğruyu, güzeli ve iyiyi görebilme yeteneğini kazandırmak ve onlarda, birlikte hareket etme, işbirliği, yardımlaşma, arkadaşlık, insan sevgisi gibi üstün duyguları yaratmak.

İlköğretim kurumları, bir veya iki yıllık ana sınıflar ile beş yıllık ilkokullardan oluşur. İlkokulun beşinci sınıfı bitirildiğinde, ilkokul diploması verilir.

3. Ortaöğretim

Ortaöğretim, ilköğretime dayalı en az altı yıl süreli eğitimin tümünü kapsar. İlköğretime tamamlayan her öğrenci, ortaöğretime devam etme ve ortaöğretim olanaklarından ilgi ve yetenekleri ölçüsünde yararlanma hakkına sahiptir. Ortaöğretimin amaç ve görevleri, Kıbrıs Türk milli eğitiminin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak şunlardır:

- Atatürk milliyetçiliği doğrultusunda sosyal ve kültürel bütünleşmeyi sağlamak ve korumak.
- Tüm öğrencilere ortaöğretim düzeyinde asgari ortak bir genel kültür vermek suretiyle, onlara kişi ve toplum sorunlarını tanıma, bunlara çözüm yolları arama ve toplumun ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunma bilincini ve gücünü kazandırmak.
- Öğrencileri, toplum ekonomisinin gereklerini de gözetken çeşitli programlar çerçevesinde ilgi ve yeteneklerine göre geliştirerek yüksek öğretime veya hem mesleğe hem yüksek öğretime veya toplumsal yaşama ve iş alanlarına hazırlamak.

Ortaöğretim kurumları, 3 yıllık ortaokullar ile ortaokul üstü çeşitli programlar uygulayan ve ağırlık verdikleri program uyarınca adlandırılan genel liseler, meslek liseleri, teknik liseler ve diğer liselerden oluşur.

- Ortaokullar, ayrı okullar halinde kurulabilecekleri gibi, bir liseye bağlı olarak da kurulabilirler.
- Ortaöğretim kurumlarının süresi, altı yıldan az olmamak üzere uygulanan programın özelliğine göre Bakanlıkça saptanır.
- Ortaokulu bitirenlere Ortaokul diploması, liseyi bitirenlere de bitirdikleri lisenin türüne uygun diploma verilir.

Yöneltme, özellikle ortaokulda başlar ve yoğunluk kazanır. Yanılmaları önlemek ve muhtemel gelişmelere göre yeniden yöneltmeyi sağlamak için, yöneltme, liselerde de devam eder.

4. Yüksek Öğretim

Yüksek öğretim, ortaöğretime dayalı en az iki yıllık yüksek öğretim veren eğitimin tümünü kapsar. Liselerden herhangi birini başarı ile tamamlayan öğrenciler, yüksek öğrenim kurumlarının koşullarına bağlı olmak kaydıyla, bu kurumlardan yararlanma hakkına sahiptirler.

Yüksek öğretimin amaç ve görevleri, Kıbrıs Türk milli eğitiminin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak şunlardır: Atatürk milliyetçiliği doğrultusunda sosyal ve kültürel bütünleşmeyi sağlamak ve korumak.

- Öğrencileri, ilgi ve yetenekleri ölçüsünde ve doğrultusunda yurdun ve toplumun en üst düzeyde ve çeşitli alanlardaki insan gücü gereksinimlerine göre yetiştirmek.
- Çeşitli düzeylerde ve özellikle toplumsal gereksinimlere uygun alanlarda bilimsel öğretim yapmak.
- Yurdumuzu ilgilendirenler başta olmak üzere; sosyal, ekonomik, kültürel konularla, genel ve teknik eğitimle ilgili her türlü sorunu bilimsel yöntemlerle çözümlmek için, bilimleri genişletip derinleştirici inceleme ve araştırmalarda bulunmak ve bu konuda kamuoyunu aydınlatıcı sözlü, yazılı ve benzeri yollarla yayınlar yapmak.
- Yurdun kalkınma ve gelişmesini etkileyen sorunları çok yönlü bir biçimde ve bilimsel bir yaklaşımla öğretim, inceleme ve araştırma konusu yapmak; bulguları, sonuçları ve önerileri genelde toplumun ve özelde yasama ve yürütme organları ile sorunlardan etkilenen diğer toplum kesimlerinin yararlanmasına sunmak.
- Yaygın eğitim hizmetlerinde bulunmak.

Yükseköğretim kurumlarının kuruluşu, açılışı, özel amaçları, çalışmaları ve öğretim üyeleri ile ilgili esaslar ve yükseköğretim kurumlarına ilişkin diğer hususlar, bu kurumların özel yasalarında belirlenir. Yükseköğretim paralıdır. Ancak, maddi olanakları elverişli olmayan, başarılı öğrenciler ile özürü öğrencilerin her türlü öğrenim giderleri, olanakları ölçüsünde burs, kredi, parasız yatılı ve benzeri yollarla devletçe karşılanır.

5. Özel Eğitim

Bedenen ve zihnen özürü olup özel bir eğitim ve öğrenime gereksinimi olan okul öncesi eğitim yaşına ulaşmış çocukların onsekiz yaşına kadar olan eğitimlerinin tümünü kapsar. Özel eğitime gereksinen her öğrenci zorunlu

eğitim çağında iken ilgi ve yeteneği oranında, zorunlu olarak özel eğitimden parasız veya parasız yatılı yararlanma hakkına sahiptir. Ancak, zorunlu eğitim yaşı dışında da özel eğitim görmek isteyenlere, gerekli eğitim olanağı devletçe sağlanır. Özel eğitimin amaç ve görevleri, Kıbrıs Türk milli eğitiminin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak şunlardır:

- Atatürk ilke ve devrimleri ve Atatürk Milliyetçiliği ile belirlenen doğrultuda sosyal ve kültürel bütünleşmeyi sağlamak.
- Özel eğitim gereksiniminde olan her öğrenciye ilgi ve yeteneklerini azami derecede geliştirme fırsat ve olanağı vermek.
- Bu öğrencileri, kendilerine ve topluma yararlı yurttaşlar olarak yetiştirmek; gerektiğinde mesleki rehabilitasyonlarını sağlamak. Özel eğitim kurumları; özel programlar uygulayan ayrı okullar halinde kurulur veya diğer okul bünyelerindeki özel sınıflardan veya gruplardan oluşur.

2. 2. 3. 3. 2. Yaygın Eğitim

Yaygın eğitimin özel amacı, Kıbrıs Türk Milli Eğitiminin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak, örgün eğitimden yararlanamamış veya örgün eğitimin herhangi bir kademesinden ayrılmış veya herhangi bir kademesinde bulunan yurttaşlara, örgün eğitimin yanında veya dışında verilen eğitimin tümünü kapsar.

Yaygın eğitimin amaçları, Kıbrıs Türk Milli Eğitiminin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak şunlardır:

- Yurttaşlara okuma ve yazma öğretmek ve örgün eğitimden yararlanmamış olanlara eksik eğitimlerini tamamlamaları için sürekli eğitim olanakları hazırlamak.
- Yurttaşlara, çağın bilimsel, teknolojik, ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmelerine uymalarını sağlayıcı eğitim olanakları hazırlamak.

- Milli benliğimizi ve kültür değerlerimizi koruyucu, geliştirici, tanıtıcı ve benimsetici nitelikte eğitim yaparak Atatürk Milliyetçiliği doğrultusunda sosyal ve kültürel bütünleşmeye katkıda bulunmak.
- Toplu yaşama, dayanışma, yardımlaşma, birlikte çalışma, örgütlenme ve kendi toplumsal kaynaklarını koruyup geliştirme anlayış ve alışkanlıklarını kazandırmak.
- Sağlıklı yaşama biçim ve yöntemlerini benimsetmek, boş zamanları iyi ve yararlı bir biçimde değerlendirme beceri ve alışkanlıklarını kazandırmak.
- Kısa süreli ve kademeli eğitim uygulayarak ekonomimizin gelişimi doğrultusunda, plan hedeflerine ve istihdam politikasına uygun meslekler edinmelerini sağlayıcı olanakları hazırlamak.
- Çeşitli mesleklerde çalışmakta olanların hizmet içinde daha iyi yetiştirmeleri ve gelişmeleri için gerekli bilgi ve becerileri kazanmak.

Yaygın eğitim, örgün eğitim ile birlikte birbirlerini tamamlayacak, gerektiğinde aynı nitelikleri kazandıracak ve birbirinin olanaklarından karşılıklı olarak yararlanacak biçimde düzenlenir.

Yaygın eğitim, genel ve mesleki-teknik alanlarda olmak üzere iki temel bölümden oluşur ve bu bölümler birbirlerini destekleyici biçimde oluşturulur. Genel veya mesleki-teknik yaygın eğitim alanında görev alan diğer Bakanlıklar ile resmi kuruluşların çalışmaları arasındaki programlama ve eşgüdüm Bakanlıkça sağlanır. Yapılacak programlamada yetkili makam Bakanlıktır. Eğitim ve öğretim hizmetlerinin devlet adına yürütülmesinden, gözetim ve denetiminden Bakanlık sorumludur. Bakanlık, bu görevlerini bünyesinde yapacağı örgütlenme ve kurumlaşma ile sağlar.

Kıbrıs Türk milli eğitiminin genel amaçları ile temel ilkelerine Milli Eğitim Yasasına aykırı hiçbir eğitim etkinliğinde bulunulamaz ve çağdaş bilim ve eğitim ilkelerine ve Milli Eğitim Yasasına aykırı hiçbir eğitim kurumu açılmaz. Yurттаşların ülke dışında eğitim, öğrenim ve uzmanlık görmeleri ile ilgili hizmetlerin düzenlenmesinden Bakanlık sorumludur. Bakanlık bu

sorumluluğunu ilgili kuruluşlarla işbirliği yaparak gerçekleştirir. Yayın Eğitim uygulamaları aşağıdaki gibi açıklanmaktadır.

Yaygın Eğitim alanında düzenlenecek programlar, amaç ve ilkeler, kurs süresi, kurs sonrası kazandırılacak ünvan, yetki ve sorumluluk, çalışma işleriyle görevli bakanlık ve diğer ilgili taraflar ile Bakanlık arasında yapılacak işbirliği ve eşgüdüm sonrası Bakanlıkça saptanır. Bu işbirliği ve eşgüdüm, ilgili tarafların birer temsilcisinden oluşan bir komisyon eliyle yürütülür. Kurslara ilişkin ayrıntılı bilgi, Bakanlıkça en az bir ay önceden ilgili bakanlıklara ve taraflara bildirilir. Basın ve yayın yoluyla da duyuru yapılır. Ücretli olarak uygulanacak kursların birim ücreti de kurs öncesi ilgili bakanlıkça açıklanır.

Öğretmenlik Mesleği:

- Öğretmenlik, devletin eğitim ve öğretim etkinliklerini yürüten ve eğitim ve öğretim kurumlarının yönetim görevlerini üstlenen özel bir uzmanlık mesleğidir.
- Öğretmenlik mesleği, genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyonla kazanılır. Bu nitelikleri kazanabilmeleri için, görevleri hangi öğretim basamağında olursa olsun, öğretmenlerin yüksek öğrenim görmeleri esastır.
- Öğretmenler; mesleki görevlerini, Kıbrıs Türk Milli Eğitiminin genel amaçları ile temel ilkelerine uygun olarak yürütmekle yükümlüdürler.
- KKTC'de öğretmenlik mesleğini icra edecek olanların, Öğretmenler Yasası'nda öngörülen özel ve genel nitelikleri taşımaları gerekir. Bu nitelikleri taşıyıp öğretmenlik yapacak olanların, kayıtlarını Bakanlığa yaptırmaları koşuldur.

Uzman ve Öğreticilerin Görevlendirilmeleri: Öğretmen, Uzman Eğitimci ve öğretici ustalar, Örgün ve Yaygın eğitim kurumlarında ve hizmet-içi yetiştirme kurs, seminer ve konferanslarında; sözleşmeli olarak veya özel koşullarla da görevlendirilebilirler.

Öğretmenlerin ve Öğretici Ustaların Nitelikleri, Çalışma Koşulları ve Özlük Hakları: Öğretmenlerle öğretici ustaların nitelikleri, atanmaları, aylık ve ödenekleri, hakları ve yükümlülükleri, ödev ve sorumlulukları, ilerleme ve yükselmeleri, çalışma koşulları, yer değiştirmeleri ve diğer özlük işleri özel yasalarında belirlenir.

Öğretmenlerin Hizmet İçinde Yetiştirilmeleri: Öğretmenlerin hizmet içinde yetiştirilmeleri amacıyla Bakanlıkça doğrudan veya başka kaynaklar vasıtasıyla kurslar ve seminerler düzenlenir. Açılan veya düzenlenen kurs ve seminerlere devam eden öğretmenlere, katılma veya başarı belgesi verilir. Bu belgeler, öğretmenlerin yükselme ve yer değiştirme işlemleri ile ilgili kararlarda değerlendirilir.

Yurt İçi ve Yurt Dışı Öğrenim Olanakları: Yurt içinde ve dışında üst öğrenim yapmak veya bilgi ve görgülerini artırmak isteyen öğretmenlerin izinli sayılmaları, milli eğitimin gerekleri gözetilerek, özel yasalarında düzenlenir.

2. 1. 4. Yabancı Dil Eğitimi ile İlgili Araştırmalar

Yabancı dil eğitiminin geliştirilmesi amacıyla yapıldığını gösterir herhangi bir yazılı analiz sonucu (sistemin analizi, gereksinim analizi) mevcut değildir. Ancak İlkokullarda yabancı dil eğitiminin 3. sınıflardan başlayarak tedrici olarak artırılmasının olumlu yansımaları olmuştur. 3.,4. ve 5. sınıf dil müfredat programları British Council – Bakanlık işbirliği ile (İngiliz diline vakıf öğretmenlerden oluşturulan bir komisyonla çalışılmıştır) hazırlanmış olup, öğretmenlere gerekli hizmetiçi eğitim verilerek uygulamaya konmuştur. Halen öğretmen el kitabı çalışmaları devam etmektedir. Yeni müfredatla ilgili okullara kaset, video ve poster paketleri gönderilmiştir. DAÜ – Bakanlık işbirliği ile de 3 yıldan bu yana dil eğitimini veren öğretmenlere yönelik uzun vadeli kurslar uygulanmaktadır. Altyapı eksiklikleri giderilmiş değildir. Bu

nedenle etkin bir dil eğitiminin sağlanabilmesi için gereken fiziksel ortamı (dil odası, sınıf sayısı v.b.) sağlanamamıştır (MEB, 2005)

2. 1. 5. Eğitim Süreleri İle İlgili Araştırmalar

Müfredat laboratuvar ilkokulu olarak seçilen ilkokulda okul gelişim modeline geçilmeden önce öğleye kadar yarım gün eğitim uygulanmaktaydı (MEB, 2005). Ancak okul gelişim modelinde öğrencilerin okulda kalma süresi uzayarak öğleden sonra da eğitim yapılması şeklinde tam gün eğitime geçilmiştir. (OGEM, 2006) Araştırma grubunda katılımcı olarak bulunan ve bu yıl okulun birinci sınıfında olan bir öğrenci ise bu konu ile ilgili olarak görüşlerini “Eğitimde süre çok uzadı, çok yoruluyoruz. Eve daha erken gitmek istiyorum. Eve gittiğimde yorulduğum için erken uyku gelmektedir” şeklinde ifade ederek tam gün eğitimin yorucu olduğunu belirtmiştir. Eğitim süresinin uzaması ile ilgili olarak daha büyük bir sınıfta bulunan bir öğrenci ise görüşlerini “Bence okulun tam gün olması çok güzel. Arkadaşlarımla ve öğretmenlerimle daha çok beraber oluyorum. Eskiden okuldan sonra anneanneme giderdim. Şimdi okulda kalmak çok hoşuma gidiyor, daha çok şeyler öğreniyoruz” şeklinde açıklama yaparak okulda daha fazla süre harcamasının yararlarından bahsetmeye çalışmıştır. Eğitim süresinin uzamasının konusunda çalışma grubunda olan bir öğretmen görüşlerini “Eğitim süresinin uzaması çocukların gelişimi için çok faydalı olduğuna inanıyorum. Öğrenciler daha uzun sürede daha çok soru çözerek, daha çok görsel ve işitsel ders yapma imkanı bulması nedeni ile eğitime katkı sağladığını değerlendiriyorum. Kısa zamanda sığdıramadığımız konuları daha uzun bir sürece yayarak öğrenmenin gerçekleştiğini zannediyorum” şeklinde ifade ederek sürenin uzaması neticesinde konuların daha uzun bir sürece yayılarak işlenmesi ve görsel imkanların artırılmasının öğrenmeyi sağlamada daha etkin olduğunu belirtmiştir. Okul müdürü ise eğitimde sürenin uzaması konusunda görüşlerini “Dünyadaki ilköğretim okullarına baktığımızda büyük çoğunluğu tam gün eğitim uygulamaktadır. Eğitim süresini uzatarak konuları gün içerisinde yaydıkları ve kısa zamanda konuların verilmesi yerine etkinliklerle öğrencilerin yaşayarak, görerek ve uygulayarak öğrenmeleri sağlanmaktadır. Bizim eğitim modelinde de dünyadaki gelişmiş eğitim sistemlerine benzer şekilde okulumuzda toplumsal kültürümüzle

uyumlu olarak okul gelişim modeli uygulanarak öğrenci merkezli, oluşturmacı yaklaşımla, görerek, yaşayarak, uygulayarak, eğlenerek, öğrenmenin vurgulandığı bir eğitim modeli ile eğitim süresi uzatılmıştır” şeklinde belirterek günlük eğitim süresinin uzaması neticesinde eğitim sisteminizin dünyadaki gelişmiş eğitim sistemlerine yetişebileceğini ifade etmiştir.

2. 1. 6. Etkinliklerle İlgili Araştırmalar

Okul Gelişim Modelinde uygulanan eğitim programında günlük eğitim süresi uzatılarak tam gün eğitime geçilmiş olup, özellikle öğleden sonra etkinlik faaliyetlerine ayrılan süre artırılmıştır. (OGEM, 2006) Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Dairesi sorumlusu okul gelişim modelinde yer alan etkinlikler hakkında görüşlerini “OGEM’de amaçlarımızdan en önemlilerinden birtanesi ise gerçek anlamda çocuğu hayata hazırlamak ve farkındalık yaratmaktır. Özellikle 1., 2., ve 3.sınıftaki öğrencilere farkındalık yaratma, 4., ve 5. Sınıflardaki öğrencilere ise bilgi, beceri ve yeteneklerini geliştirmelerine yardımcı olacak etkinliklere modelde yer verdik” şeklinde belirterek öğrencileri gerçek hayata hazırlamak için modelde etkinliklere yer verdiklerini ifade etmesi sonucunda eğitime olan katkısını ortaya koymuştur. Etkinlikler hakkında araştırma grubunda bulunan bir öğretmen ise görüşlerini “Çocuklarımız evlerinin dışında, bir toplum içerisinde saygıyı, ortak hareket edebilmeyi, sosyal kültürü verebilmesi açısından yani çocuğu gerçek hayata hazırlaması bakımından etkinliklerin yararlı olduğuna inanıyorum. Ancak okulumuzda etkinliklerin istenilen seviyede yapılabilmesi için atölyelerin çoğaltılması yani imkanların artırılması gerekmektedir” şeklinde belirterek etkinliklerin öğrencilerin gelişiminde yararlı olduğunun ve tam olarak yapılabilmesi için okul imkanlarının artırılması gerektiğini belirtmiştir. Okul müdürü ise OGEM kapsamında etkinlikler hakkında görüşlerini “İlköğretimde bugüne kadar uygulanan sistemde ezberci eğitim anlayışı ile beraber çocukların deneyler ve bilimsel araştırmalar yapmalarına imkan verilmemekteydi. Ancak bu yeni eğitim modelinde öğrencilerin öğrenci merkezli öğrenme yaklaşımıyla yaparak, yaşayarak, görerek öğrenmesi ve kendilerini bekleyen yaşama en iyi hazırlayabilecek etkinliklerin yeni modelde büyük bir yer alması çok sevindiricidir” şeklinde açıklayarak etkinliklerin ezberci eğitim yaklaşımından öğrencileri uzaklaştırdığını ve OGEM’de

etkinliklere önemli oranda yer verilmesinin eğitime olan katkısını vurgulamıştır.

Ayrıca modelin uygulama ilkeleri öğrenci merkezli eğitim anlayışı çerçevesinde yapılandırıcı öğretim yaklaşımını eğitim ve öğretim faaliyetlerine uyarlama, öğretim yöntem ve tekniklerini ölçme-değerlendirme yöntemleri hakkında öğretmenlere yönelik yerinde destek programının yapılması, sınıf araç, gereç ve donanımlarının, etkinlik alanlarının öğrenci merkezli eğitim anlayışına göre düzenlenmesi, okul yönetimi, okul hizmet ekipmanı ve ailelere yönelik toplam kalite yönetimi anlayışında hizmet destek programının uygulanması, öğrencilerin, bireysel gelişimlerini dikkate almak, ilgi alanlarını ve yeteneklerini keşfetmelerini sağlamak olarak belirtilmektedir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu araştırma, genel tarama modeli türünde, betimsel bir çalışmadır. Bu bölümde araştırma modeli, verilerin toplanması, verilerin çözümü ve yorumlanması, süre ve olanaklara yer verilerek, her bir alt başlıkla ilgili yapılan çalışmalar ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır.

3.1. Araştırma Modeli

Tam gün eğitimde gerçekleştirilen sosyal faaliyetlerin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesini amaçlayan bu araştırma 5'li likert tipi anket ile desenlenmiştir.

Çalışma tam gün eğitimde gerçekleştirilen sosyal faaliyetlerin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesinden oluşmaktadır.

Değerlendirme yapılırken öğretmenlerin demografik özellikleriyle (cinsiyet, medeni durum) birlikte sosyal etkinlik faaliyetlerine yönelik görüşleri ele alınmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Lefkoşa merkezinde yer alan 10 ilkokul'daki öğretmenler oluşturmaktadır. Çalışma grubunu Şht. Ertuğrul İlkokulundan 47, Çağlayan Cumhuriyet İlkokulundan 14, 9 Eylül İlkokulundan 35, Gelibolu İlkokulundan 14, Necati Taşkın İlkokulundan 20, Şht. Yalçın İlkokulundan 9, Şht. Doğan Ahmet İlkokulundan 26, Arabahmet İlkokulundan 16, Şht. Tuncer İlkokulundan 42 ve Atatürk İlkokulundan 33, toplam 256 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu, tam gün eğitimde pilot okul olarak seçilen okullardan ve yarım gün eğitim veren okullardan seçilerek kişisel bilgiler formu ile 5'li likert tipi anket sorusu hazırlanıp okullara 300 adet anket dağıtılıp 256'sı geri alınmıştır.

3. 2. Veri Toplama Aracı ve Verilerin Toplanması

Tam Gün Eğitimde Gerçekleştirilen Sosyal Faaliyetlerin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi Anketi: Bu araştırmada çalışma grubunu Lefkoşa merkez ilkokullarındaki öğretmenler oluşturmaktadır. Tam gün eğitimde gerçekleştirilen sosyal faaliyetlerin öğretmen görüşlerini alabilmek için 5'li likert tipi anket hazırlanmıştır. Anket'de tam gün eğitimde gerçekleştirilen sosyal faaliyetlerle ilgili 8 klüp sosyal faaliyeti içerisinde yer alan 70 olumlu ifadeden oluşmaktadır. Olumlu ifadelerde 5 puan "kesinlikle Katılıyorum"u ifade ederken 1 puan da "Kesinlikle Katılmıyorum"u ifade etmektedir. Anketin geliştirilmesi sürecinde öncelikle literatür taranmış ve pilot okuldaki (Şht. Ertuğrul İlkokulu) yöneticilerle görüşme yapılarak literatür ve görüşmeler sonucunda madde havuzu oluşturulmuştur. Bu sürecin ardından 9 uzman ile görüşme yapılarak anket maddelerinin geçerliliği konusunda dayanak sağlanmıştır. Ayrıca anketin güvenirliği SPSS 16. paket programında çözümlenerek Cronbach Alpha değeri 0.96 olarak bulunmuştur.

Kişisel Bilgiler Formu: Öğretmenlerin kişisel bilgilerini öğrenebilmek için 2 maddeden oluşan Kişisel Bilgiler Formu hazırlanmıştır.

3. 3. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Araştırma Sonucunda elde edilen veriler SPSS 16. programı kullanılarak analiz edilmiştir. Daha sonra İstatistiksel veriler çizelgeler oluşturularak açıklanmış ve yorumlanmıştır. Toplanan verilerin analizinde ilişkili örneklemeler için t-testi (paired samples t-test) analizleri kullanılmış ve çözümlenmiştir. Ankette yer alan maddelerle öğretmenlerin görüşleri arasındaki farkın anlamlılığını analiz etmek için ANOVA kullanılmıştır. Verilerin farklarının açıklanmasında ise genel ortalama dikkate alınmıştır. Verilerdeki farkın hangileri arasında olduğunu belirlemek amacıyla Tukey HSD testi yapılmıştır. Ankete katılan öğretmenlere 5 (kesinlikle katılıyorum), 4 (katılıyorum), 3 (kararsızım), 2 (katılmıyorum), 1 (kesinlikle katılmıyorum) puanları SPSS programı ile çözümlenmiş veriler yüzde(%), ortalama (X), frekans (f) ve standart sapma (SS) olarak tablolarda verilmiştir.

Araştırmada kullanılan anket beşli dereceleme ölçeğiyle hazırlanmıştır. Ölçekte, araştırmaya katılanların ifade ettikleri bilgiler derecelendirme ölçeği

kullanılarak istatistiksel hesaplamaların yapılabilmesi amacıyla sayısallaştırılmıştır. Bu beşli ölçekteki dört aralık için ($5-1=4$) hesaplanan aralık katsayısına göre ($4/5=0.80$) seçenek aralıkları oluşturulmuştur. Buna göre; 1.00-1.79 sayısal sınırları arası "Kesinlikle Katılmıyorum", 1.80-2.59 sayısal sınırları arası "Katılmıyorum", 2.60-3.39 sayısal sınırları arası "Kararsızım", 3.40-4.19 sayısal sınırları arası "Katılıyorum" ve 4.20-5.00 sayısal sınırları arası "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğine denk gelmektedir (Büyüköztürk, 2004).

Tablo 1. Anket sonuçlarının yorumlanmasında kullanılan sınırlar

Ağırlık	Sınırlar	
1	1.00-1.79	Kesinlikle katılmıyorum
2	1.80-2.59	Katılmıyorum
3	2.60-3.39	Kararsızım
4	3.40-4.19	Katılıyorum
5	4.20-5.00	Kesinlikle Katılıyorum

3. 4. Süre ve Olanaklar

Bu çalışmaya Şubat 2009'da araştırma önerisinin hazırlanmasına başlanılmıştır. Bu süre içerisinde yapılan işler verilmiştir. Tam gün eğitimde gerçekleştirilen sosyal faaliyetlerin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi ile ilgili yapılan araştırmaların çalışma süresine ilişkin bilgiler Tablo 2'de verilmiştir. Araştırma süresince bir çok araştırma yapılmıştır. Yapılan tüm araştırma masrafları araştırmacı tarafından karşılanmıştır.

Tablo 2. Çalışma Süresi

Yapılan İşler	Süre
Literatür Taraması	Sürekli
Araştırma Önerisinin Hazırlanması	2 Ay
Veri Toplama Araçlarının Hazırlanması	Hafta
Uygulama	12 Hafta
Verileri Toplama Süreci	2 Ay
Verilerin Analizi	3 Hafta
Araştırma Raporunun Yazılması	10 Hafta

BÖLÜM IV

BULGULAR ve YORUMLAR

Bu bölümde belirlenen amaç ve alt amaçlara ait bulgulara ilişkin sonuçlar ve yorumlamalara yer verilmiştir.

4.1. Tam Gün Eğitimde Gerçekleştirilen Sosyal Faaliyetlerin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi

Bu bölümde tam gün eğitimde gerçekleştirilen sosyal faaliyetlerin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi ile ilgili sonuçlara yer verilmiştir.

4. 1. 1. Şiir, kütüphanecilik, tiyatro, drama ve iletişim sosyal faaliyetleri'ne yönelik ortalama ve standart sapma değerleri

Tablo 3'de şiir, kütüphanecilik, tiyatro, drama ve iletişim sosyal faaliyetleri'ne yönelik ortalama ve standart sapma değerlerine yer verilmiştir.

Tablo 3. Şiir, kütüphanecilik, tiyatro, drama ve iletişim sosyal faaliyetlerine yönelik ortalama sonuçları

1- Şiir, Kütüphanecilik, Tiyatro, Drama ve İletişim Sosyal Faaliyetleri (kulüp), öğrencilerin...	X	SS	Anlamı
1. Topluluk önünde konuşma becerisini geliştirir.	4.67	.620	Kesinlikle Katılıyorum
2. Gazete, dergi, hikaye ve şiir okuma becerisini geliştirir.	4.60	.585	Kesinlikle Katılıyorum
3. Dinleme becerisini geliştirir.	4.49	.735	Kesinlikle Katılıyorum
4. Sözcüklerin anlamını kavrayabilme becerisini geliştirir.	4.56	.641	Kesinlikle Katılıyorum
5. Yazılı / sözlü olarak etkili hitabet yeteneğini geliştirir.	4.54	.656	Kesinlikle Katılıyorum
6. Yazılı / sözlü olarak ikna edebilme yeteneğini geliştirir.	4.44	.660	Kesinlikle Katılıyorum
7. Yazılı / sözlü olarak güdüleme yeteneğini geliştirir.	4.43	.683	Kesinlikle Katılıyorum
8. Sanatsal etkinlikler hazırlayabilme becerisini geliştirir.	4.49	.697	Kesinlikle Katılıyorum
9. Sorumluluk alma becerisini geliştirir.	4.53	.655	Kesinlikle Katılıyorum
10. Aktarılan bilgileri betimleyebilme becerisini geliştirir.	4.55	.629	Kesinlikle Katılıyorum
11. Beden dilini etkili kullanabilme becerisini geliştirir.	4.58	.674	Kesinlikle Katılıyorum
12. Belirli bir konuyu drama ile sunma becerisini geliştirir.	4.53	.655	Kesinlikle Katılıyorum

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre İlkokul öğretmenleri tam gün eğitimde yer alan Şiir, Kütüphanecilik, Tiyatro, Drama ve İletişim Sosyal Faaliyetlerinin, öğrencilerin topluluk önünde konuşma bunun yanında dinleme sözcüklerin anlamını kavrayarak yazılı/ sözlü olarak etkili hitabet yeteneğini artıracığını ($X=4.54$), karşısındaki kişiyle konuşurken ikna edebileceğini düşünmektedirler ($X=4.44$). Tam gün eğitim yazılı/ sözlü olarak güdüleyebilme yeteneğini geliştirdiği için öğrencilerin sanatsal etkinlikler hazırlayabilme ($X=4.49$), sanatsal etkinlikleri yaparken beden dilini etkili kullanabilme ($X=4.58$), drama ile konuları sunabilme ve tüm bunların yanında sorumluluk alabilme becerisini geliştirileceğine inanmaktadırlar ($X=4.53$).

4. 1. 2. İngilizce Sosyal Faaliyetleri'ne yönelik ortalama ve standart sapma değerleri

Tablo 4'de İngilizce Sosyal Faaliyetleri'ne yönelik ortalama ve standart sapma değerlerine yer verilmiştir.

Tablo 4. İngilizce sosyal faaliyetlerine yönelik ortalama sonuçları

2- İngilizce Sosyal Faaliyetleri (kulüp), öğrencilerin...	X	SS	Anlamı
1. İngilizce dilinde görüşme yapabilme becerisini geliştirir.	4.22	.753	Kesinlikle Katılıyorum
2. İngilizce yazma becerilerini geliştirir.	4.33	.712	Kesinlikle Katılıyorum
3. Özel günler için ingilizce duvar yazısı hazırlama becerisini geliştirir.	4.21	.847	Kesinlikle Katılıyorum
4. Özel haftalar için ingilizce panolar hazırlama becerisini geliştirir.	4.29	.794	Kesinlikle Katılıyorum
5. Okul gazetelerinde ingilizce yazı yazma becerisini geliştirir.	4.43	.683	Kesinlikle Katılıyorum
6. Yabancı dilde kendini (ingilizce) ifade edebilme becerilerini geliştirir.	4.40	.734	Kesinlikle Katılıyorum
7. İngilizce dilinde kelime dağarcıklarını geliştirir.	4.46	.712	Kesinlikle Katılıyorum
8. Yabancı dilde araştırma yapma becerisini geliştirir.	4.21	.822	Kesinlikle Katılıyorum
9. Yabancı kaynaklarda araştırma yapma becerilerini geliştirir.	4.23	.829	Kesinlikle Katılıyorum
10. İngilizce tiyatro oyunlarında görev alarak kendilerini ifade etme yeteneğini geliştirir.	4.32	.782	Kesinlikle Katılıyorum
11. İngilizce tiyatro oyunlarında, sanatsal yaratıcılıklarını geliştirir.	4.26	.807	Kesinlikle Katılıyorum

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre ilkokul öğretmenleri tam gün eğitimde yer alan İzcilik Sosyal Faaliyetlerinin, öğrencilerin nitelikli bir yurttaş ($X=4.41$), yapıcı ruha sahip, yasalara uyan ($X=4.29$), toplum içinde saygılı, disiplinli ($X=4.37$), başkalarını düşünerek yardım etmekten çekinmeyen düzen yönetmeliklerine uyabilen ($X=4.24$), vatanına sahip çıkabilen bireyler yetiştirilmesine katkı sağladığını düşünmektedirler ($X=4.27$). Tam gün eğitimin, öz güvenlerinin gelişmesi ile birlikte el becerilerini ($X=4.21$), herhangi bir alanda sorumluluk alabilmelerini ($X=4.31$), olumlu yönde düşüncelerinin yoğunlaşmasını ($X=4.28$), tarihi ve kültürel değerlerini korurken liderlik vasıflarının geliştirilebileceğine inanmaktadırlar ($X=4.43$).

4. 1. 4. Resim İş ve Sanat Sosyal Faaliyetleri'ne yönelik ortalama ve standart sapma değerlerine

Tablo 6'da Resim İş ve Sanat Sosyal Faaliyetleri'ne yönelik ortalama ve standart sapma değerlerine yer verilmiştir.

Tablo6. Resim iş sosyal faaliyetlerine yönelik ortalama sonuçları

4- Resim İş ve Sanat Sosyal Faaliyet (kulüp), öğrencilerin...	X	SS	Anlamı
1. Kendi yeteneklerini keşfetmesine katkı sağlar.	4.50	.600	Kesinlikle Katılıyorum
2. Planlı çalışma alışkanlığını kazandırır.	4.26	.810	Kesinlikle Katılıyorum
3. Sanat projesi yapabilme becerisini geliştirir.	4.23	.805	Kesinlikle Katılıyorum
4. Serbest zaman kalitelerini artırmalarını sağlar.	4.41	.772	Kesinlikle Katılıyorum
5. Anlatılan hikayelerin resmini çizebilme yeteneğini geliştirir.	4.45	.744	Kesinlikle Katılıyorum
6. İşbirlikli çalışabilme becerisini geliştirir.	4.40	.745	Kesinlikle Katılıyorum
7. Herhangi bir olayı, drama ile canlandırabilme becerisini geliştirir.	4.30	.778	Kesinlikle Katılıyorum
8. Hayal güçlerini ve yaratıcılıklarını geliştirmelerini sağlar.	4.48	.638	Kesinlikle Katılıyorum
9. Soyut düşünebilmelerini sağlar.	4.33	.743	Kesinlikle Katılıyorum
10. Okula yönelik olumlu tutumlar geliştirmesini sağlar.	4.38	.808	Kesinlikle Katılıyorum
11. Resim yapabilme yeteneklerine yön verir.	4.51	.656	Kesinlikle Katılıyorum

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre İlkokul öğretmenleri tam gün eğitimde yer alan Resim İş ve Sanat Sosyal Faaliyet etkinliklerinin öğrencilerin kendi yeteneklerini keşfedebilmesi yanında ($X=4.50$), planlı çalışabilme ($X=4.26$), sanat projesi yapabilme ($X=4.23$), serbest zaman kalitelerinin artırılması ($X=4.41$) ve anlatılan hikayelerin resimlerinin çizimini işbirlikli olarak soyut düşünülebilmesi ($X=4.33$), herhangi bir olayı drama ile canlandırabilmeyi sağlayabilen öğrencinin okula yönelik olumlu tutumları ile birlikte resim yapabilme yeteneğinin geliştirilebileceğine inanmaktadırlar ($X=4.51$).

4. 1. 5. Satranç Sosyal Faaliyetleri'ne yönelik ortalama ve standart sapma değerleri

Tablo 7'de Satranç Sosyal Faaliyetleri'ne yönelik ortalama ve standart sapma değerlerine yer verilmiştir.

Tablo7. Satranç sosyal faaliyetlerine yönelik ortalama sonuçları

5- Satranç Sosyal faaliyeti (kulübü), öğrencilerin...	X	SS	Anlamı
1. Olayları mantıksal bir sırayla düşünebilme becerisini geliştirir.	4.54	.585	Kesinlikle Katılıyorum
2. Problemlerin çözümüne ilişkin strateji geliştirmesine katkı sağlar.	4.50	.650	Kesinlikle Katılıyorum
3. Olaylara farklı bakış açılarıyla yaklaşma becerisini geliştirir.	4.47	.691	Kesinlikle Katılıyorum
4. Zararlı alışkanlıklardan uzak durmalarını sağlar.	4.32	.742	Kesinlikle Katılıyorum
5. İşbirlikli hareket etmelerini sağlar.	4.25	.778	Kesinlikle Katılıyorum
6. Kişiliğini / karakterini olumlu yönde geliştirir.	4.35	.757	Kesinlikle Katılıyorum
7. Tek konu üzerinde yoğunlaşma gücünü geliştirir.	4.47	.719	Kesinlikle Katılıyorum
8. Sorgulama gücünü geliştirir.	4.38	.664	Kesinlikle Katılıyorum
9. Araştırma özelliğini geliştirir.	4.28	.807	Kesinlikle Katılıyorum
10. Yaratıcı düşünebilme becerisini geliştirir.	4.37	.734	Kesinlikle Katılıyorum

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre İlkokul öğretmenleri tam gün eğitimde yer alan Satranç Sosyal Faaliyetlerinin, Öğrenciler üzerindeki etkisinin olayları mantıksal bir sırayla düşünebilirken aynı zamanda farklı bakış açılarıyla yaklaşabilmeyi ($X=4.47$), problemlerin çözümüne ilişkin

stratejilerin gelişimi ($X=4.50$), işbirlikli hareket edebilme ile zararlı alışkanlıklardan uzak durmaları sağladığını düşünmektedirler ($X=4.32$). Ayrıca tam gün eğitim ile öğrencilerin kişiliğini/ karakterini olumlu yönde ($X=4.35$), tek konu üzerinde yoğunlaşma gücü ile sorgulama gücünü ($X=4.38$), araştırma özelliğini ve yaratıcı düşünebilme becerilerinin geliştirilebileceğine inanmaktadırlar ($X=4.37$).

4. 1. 6. Spor Sosyal Faaliyetleri'ne yönelik ortalama ve standart sapma değerleri

Tablo 8'de Spor Sosyal Faaliyetleri'ne yönelik ortalama ve standart sapma değerlerine yer verilmiştir.

Tablo8. Spor sosyal faaliyetlerine yönelik ortalama sonuçları

6- Spor Sosyal Faaliyetleri (kulüp), öğrencilerin...	X	SS	Anlamı
1. Karar verebilme becerilerini geliştirir.	4.32	.750	Kesinlikle Katılıyorum
2. Liderlik ruhunu geliştirir.	4.42	.763	Kesinlikle Katılıyorum
3. Planlı çalışma alışkanlığı kazandırır.	4.41	.714	Kesinlikle Katılıyorum
4. Kareografi hazırlamalarını sağlar.	4.22	.903	Kesinlikle Katılıyorum
5. Dans etme becerisini geliştirir.	4.10	.831	Katılıyorum

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre İlkokul öğretmenleri tam gün eğitimde yer alan Spor Sosyal Faaliyetlerinin, öğrencilerin karar verebilme ($X=4.32$), planlı çalışabilme alışkanlığı ile birlikte liderlik ruhunun gelişimi ile kareografi hazırlayabilme yeteneğinin gelişebileceğine inanmaktadırlar ($X=4.22$). Fakat öğretmenler, öğrencilerin dans edebilme becerilerinin gelişeceğine daha az katılmaktadırlar ($X=4.10$).

4. 1. 7. Halk Dansları Sosyal Faaliyetleri'ne yönelik ortalama ve standart sapma değerleri

Tablo 9 Halk Dansları Sosyal Faaliyetleri'ne yönelik ortalama ve standart sapma değerlerine yer verilmiştir.

Tablo9. Halk dansları sosyal faaliyetlerine yönelik ortalama sonuçları

7- Halk Dansları Sosyal Faaliyetler (kulüp), öğrencilerin...	X	SS	Anlamı
1. Kıbrıs müzikleri eşliğinde otantik halk dansları öğretilmesi gerçekleştirilme becerisini kazandırır.	4.50	.638	Kesinlikle Katılıyorum
2. Hazırlanan dansların okul içinde sergileme becerisini geliştirir.	4.52	.619	Kesinlikle Katılıyorum
3. Hazırlanan dansların okul dışı faaliyetlerinde sergilenmesi sağlanır.	4.47	.691	Kesinlikle Katılıyorum
4. Halk danslarına yönelik etkinlik planı hazırlama becerisini geliştirir.	4.25	.841	Kesinlikle Katılıyorum

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre ilköğretim öğretmenleri tam gün eğitimde yer alan Halk Dansları Sosyal Faaliyetlerinin, Öğrencilere kendi kültürümüzün en iyi bir şekilde nesilden nesile aktarılmasında halk danslarının önemli bir payı olduğunu ve tam gün eğitimde öğrencilerin Kıbrıs müzikleri eşliğinde otantik halk danslarının öğretilmesi ($X=4.50$), hazırlanan dansların okul içi/ dışı faaliyetlerinde etkinliklerin planlı bir şekilde sergilenmesinin geliştirileceğine inanmaktadırlar ($X=4.52$).

4. 1. 8. Bilgisayar Sosyal Faaliyetleri'ne yönelik ortalama ve standart sapma değerleri

Tablo 10'da Bilgisayar Sosyal Faaliyetleri'ne yönelik ortalama ve standart sapma değerlerine yer verilmiştir.

Tablo10. Bilgisayar sosyal faaliyetlerine yönelik ortalama sonuçları

8- Bilgisayar Sosyal Faaliyetleri (Kulüp), öğrencilerin...	X	SS	Anlamı
1. Teknolojiyi kullanabilme becerisini geliştirir.	4.53	.599	Kesinlikle Katılıyorum
2. Masa üstü işlemleri yapılabilme becerisini geliştirir.	4.45	.684	Kesinlikle Katılıyorum
3. Bilgisayar ortamında etkili sunumlar yapma becerisini geliştirir.	4.35	.762	Kesinlikle Katılıyorum
4. Güncel bilgilere online olarak ulaşabilme becerilerini geliştirir.	4.44	.672	Kesinlikle Katılıyorum
5. Bilgi toplumunun gerekliliklerine uyan bireyler yetiştirir	4.41	.697	Kesinlikle Katılıyorum

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre İlkokul öğretmenleri tam gün eğitimde yer alan Bilgisayar Sosyal Faaliyetlerinin, Öğrencilere teknolojiyi kullanabilme becerisi ile masa üstü işlemleri kolaylıkla yapıp güncel bilgilere online olarak ulaşabilmelerini geliştireceğine ayrıca tam gün eğitimle birlikte bilgi toplumunun gerekliliklerine uyan bireylerin yetişmesine ve bilgisayar ortamında etkili sunumlar yapabilme becerilerinin geliştirilebilmesine inanmaktadırlar ($X=4.53$).

4.2. Tam Gün Eğitimde Gerçekleştirilen Sosyal Faaliyetlere Yönelik Görüşlerde Öğretmenlerin Demografik Özellikleri Fark Yaratır mı?

4. 2. 1. Cinsiyet

Tablo 11.'de Lefkoşa merkez ilkokullarında görev yapan öğretmenlerin cinsiyetlerinin frekans (f), yüzdeler (%) değerleri ve öğretmenlerin cinsiyetinin görüşlere etkisine yönelik anlamlılık farkı ile ilgili t-testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo11. Cinsiyetin görüşlere etkisine yönelik t-testi sonuçları

Cinsiyet	f	%	Ortalama	SS	t	p	Açıklama
Erkek	107	41.8	306.03	38.90	.703	.403	P<.05
Kadın	149	58.2	309.28	37.05			Fark Anlamsız

Tablo 11'de görüldüğü gibi, Lefkoşa merkez ilkokullarında görev yapan öğretmenlerin %41.8'i (107 kişi) erkek, %58.2'si (149 kişi) ise kadın öğretmenlerden oluşmaktadır. Öğretmenlerin cinsiyetlerinin görüşlerinde t-testi sonucunda anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p>.05$). Bu bulgulardan yola çıkarak tüm öğretmenlerin hangi cinsiyette olurlarsa olsunlar tam gün eğitimde gerçekleştirilen sosyal faaliyetlere yönelik olumlu görüşlere sahip oldukları söyleyebilir.

4. 2. 5. Medeni Durum

Tablo 12'de Lefkoşa merkez ilkokullarında görev yapan öğretmenlerinin medeni durumlarının frekans (f), yüzdelik (%) ve öğretmenlerin medeni durumlarına yönelik ortalama ve standart sapma değerlerine yer verilmiştir.

Tablo 12. Öğretmenlerin medeni durumlarına yönelik ortalama ve standart sapma değerleri

	f	%	X	SS
Evli	187	73	305.33	38.87
Bekar	69	27	314.78	33.01
Toplam	256	100.0	310.98	3554

Tablo 12'de görüldüğü gibi, Lefkoşa merkez ilkokullarında görev yapan öğretmenlerin %72.7'si (186 kişi) evli olarak görev yapmakta, %26.6'sı (68 kişi) bekar olarak görev yapmakta, %0.8'i (2 kişi) boşanmış olarak görev yapmaktadır.

Tablo 13. Öğretmenlerin medeni durumlarının görüşlerine etkisine yönelik farklılıklara ilişkin varyans analizi sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	f	p	Açıklama
Gruplar Arası	4477.23	1	4477.23			P>.05
Gruplar İçi	350728.84	251	1397.32	3.20	.075	Fark
Toplam	355206.08	252				Anlamsız

Tablo 13'de görüldüğü gibi medeni durumuna göre öğretmenlerin görüşlerinde ANOVA testi sonucunda anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p<.05$). Bulgulardan yola çıkarak öğretmenlerin medeni durumu ne olursa olsun tam gün eğitimdeki sosyal faaliyetlere yönelik görüşlerinin aynı olduğu söylenebilir.

4. 2. 8. Okullar

Tablo 14'de Lefkoşa merkez ilkokullarında görev yapan öğretmenlerinin Lefkoşa merkez ilkokulların'a göre frekans (f), yüzdelik (%) ayrıca okullara yönelik ortalama ve standart sapma değerlerine yer verilmiştir.

Tablo 14. Okullara yönelik ortalama ve standart sapma değerleri

	f	%	X	SS
Şht. Ertuğrul İlkokulu	47	18.4	301.12	41.53
Çağlayan Cumhuriyet İlkokulu	14	5.5	282.00	38.78
9 Eylül İlkokulu	35	13.7	311.11	27.57
Gelibolu İlkokulu	14	5.5	329.92	24.60
Necati Taşkın İlkokulu	20	7.8	273.00	51.47
Şht. Yalçın İlkokulu	9	3.5	293.00	27.47
Şht. Doğan Ahmet İlkokulu	26	10.2	302.11	35.95
Arabahmet İlkokulu	16	6.2	300.37	32.82
Şht. Tuncer İlkokulu	42	16.4	328.00	26.23
Atatürk İlkokulu	33	12.9	324.15	25.81
Toplam	256	100.0	307.91	37.54

Tablo 14'de görüldüğü gibi, Lefkoşa merkez ilkokullarında görev yapan öğretmenlerin %18.4'ü (47 kişi) Şht. Ertuğrul ilkolulunda görev yapmakta, %5.5'i (14 kişi) Çağlayan Cumhuriyet ilkokulunda görev yapmakta, %13.7'si (35 kişi) 9 Eylül ilkokulunda görev yapmakta, %5.5'i (14 kişi) Gelibolu ilkokulunda görev yapmakta, %7.8'i (20 kişi) Necati Taşkın ilkokulunda görev yapmakta, %3.5'i (9 kişi) Şht. Yalçın ilkokulunda görev yapmakta, %10.2'si (26 kişi) Şht. Doğan Ahmet ilkokulunda görev yapmakta, %6.2'si (16 kişi) Arabahmet ilkokulunda görev yapmakta, %16.4'ü (42 kişi) Şht. Tuncer ilkokulunda görev yapmakta, %12.9'u (33 kişi) Atatürk ilkokulunda görev yapmaktadır.

Tablo 15. Okul farklılığının öğretmenlerin görüşlerine etkisine yönelik farklılıklara ilişkin varyans analizi sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	f	p	Açıklama
Gruplar Arası	71041.73	9	7893.52			P<.05
Gruplar İçi	284164.35	243	1169.40	6.75	.000	Fark
Toplam	355206.08	252				Anlamlı

Tablo 15'de görüldüğü gibi öğretmenlerin görev yaptığı okulların görüşlerinde ANOVA testi sonucunda anlamlı bir fark saptanmıştır ($p>.05$). Farkın hangi okullar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Tukey HSD testi sonuçları ele alındığında tam gün eğitimdeki etkinlikler hakkında en olumlu görüşe sahip olan Gelibolu ilkokulu, Şht. Tuncer ilkokulu, Atatürk ilkokulu, 9 Eylül ilkokulu, Şht. Doğan Ahmet ilkokulu ve Şht. Ertuğrul ilkokulundaki öğretmenlerdir. Bu okullar ile Arabahmet ilkokulu, Şht. Yalçın ilkokulu, Necati Taşkın ilkokulu ve Çağlayan Cumhuriyet ilkokulu arasında anlamlı bir fark saptanmıştır.

Tam gün eğitimdeki etkinlikler hakkında en olumlu görüşe sahip olan okullar diğer okullara oranla daha fazla öğretmen kapasitesine sahip olan okullar olmakla birlikte 1999-2000 yılı içerisinde pilot okul olarak seçilen on pilot okul'un içerisinde bulunan 9 Eylül ilkokulu ve sonraki yıllardan günümüze kadar devam edip geçtiğimiz şubat ayı içerisinde kadar pilot okul olarak görevine devam eden Şht. Ertuğrul ilkokulu da yer almaktadır. Geriye kalan ilkokullarda öğretmen sayılarının azlığı ve tam gün eğitim ile ilgili görüşlerinin yeterli düzeyde ya da tam olarak bir bilgi sahibi veya çekimser oluşlarından, görüşlerinin yeterli düzeyde olmadığından dolayı anlamlı bir fark görülmemiştir.

BÖLÜM V

SONUÇLAR ve ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın bulgularına dayalı olarak ulaşılan sonuçlara ve geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

Sonuçlar

Bu çalışmada Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki Lefkoşa merkez ilkokullarındaki öğretmenlerin Tam gün eğitimde gerçekleştirilen sosyal faaliyetlere yönelik görüşlerine ulaşmak için gerçekleştirilmiştir.

Bu çalışmada öğretmen görüşleri yer almaktadır. Öğretmenlere tam gün eğitimde gerçekleştirilen sosyal faaliyetlerin değerlendirilmesi ile ilgili görüş anketi uygulanmıştır. Tam gün eğitimde gerçekleştirilen sosyal faaliyetlerin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi ile ilgili ankette yer alan tüm sorulara “kesinlikle katılıyorum” düzeyinde yanıt verilmiştir. Bu görüşlerin nedeni gösteriyorki, öğretmenlerin tam gün eğitimde gerçekleştirilen sosyal faaliyetlerin öğrenciler üzerinde olumlu gelişmelerin sağlanacağına inanıyor olmalarıdır.

Araştırma kapsamında yer alan öğretmenlerin demografik özellikleri incelendiğinde %41.8'i (107 kişi) erkek, %58.2'si (149 kişi) ise kadın öğretmenlerden oluşmaktadır. Toplamda 256 öğretmen görüş alınmıştır. Öğretmenlere tam gün eğitimde gerçekleştirilen sosyal faaliyetlere yönelik görüş anketi uygulanmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre İlkokul öğretmenleri tam gün eğitimde yer alan Şiir, Kütüphanecilik, Tiyatro, Drama ve İletişim Sosyal Faaliyetlerinin, öğrencilerin topluluk önünde konuşma bunun yanında dinleme sözcüklerin anlamını kavrayarak yazılı/ sözlü olarak etkili hitabet yeneğini artıracığını, karşısındaki kişiyle konuşurken ikna edebileceğini düşünmektedirler. Tam gün eğitim yazılı/ sözlü olarak güdüleyebilme yeteneğini geliştirdiği için öğrencilerin sanatsal etkinlikler hazırlayabilme, sanatsal etkinlikleri yaparken beden dilini etkili kullanabilme,

drama ile konuları sunabilme ve tüm bunların yanında sorumluluk alabilme becerisini geliştirileceğine inanmaktadırlar.

Ayrıca İngilizce Sosyal Faaliyetlerinin, öğrencilerin İngilizce dilinde görüşme yapabilme, yazma becerisi ile özel günlerde İngilizce duvar yazısı, özel haftalarda ise panolar hazırlayabilmelerini sağlamakla birlikte okul gazetelerinde yazı yazma, yabancı dilde kendini ifade edebilme, kelime dağarcıklarını geliştirebilme yönünde yardımcı olacağına inanmaktadır. Öğretmenler tam gün eğitimdeki etkinlikler sayesinde öğrencilerin kaynakları iyi bir şekilde araştırabilceğini öğrenirken tiyatro oyunlarında da kendilerini ifade edebilme ve sanatsal yaratıcılıklarını geliştirebileceklerine inanmaktadırlar.

İzcilik Sosyal Faaliyetlerinin, öğrencilerin nitelikli bir yurttaş, yapıcı ruha sahip, yasalara uyan, toplum içinde saygılı, disiplinli, başkalarını düşünerek yardım etmekten çekinmeyen düzen yönetmeliklerine uyabilen, vatanına sahip çıkabilen bireyler yetiştirilmesine katkı sağladığını düşünmektedirler. Tam gün eğitimin, öz güvenlerinin gelişmesi ile birlikte el becerilerini, herhangi bir alanda sorumluluk alabilmelerini, olumlu yönde düşüncelerinin yoğunlaşmasını, tarihi ve kültürel değerlerini korurken liderlik vasıflarının geliştirilebileceğine inanmaktadırlar.

Resim İş ve Sanat Sosyal Faaliyet etkinliklerinin öğrencilerin kendi yeteneklerini keşfedebilmesi yanında, planlı çalışabilme, sanat projesi yapabilme, serbest zaman kalitelerinin artırılması ve anlatılan hikayelerin resimlerinin çizimini işbirlikli olarak soyut düşünülebilmesi, herhangi bir olayı drama ile canlandırabilmeyi sağlayabilen öğrencinin okula yönelik olumlu tutumları ile birlikte resim yapabilme yeteneğinin geliştirilebileceğine inanmaktadırlar.

Satranç Sosyal Faaliyetlerinin, Öğrenciler üzerindeki etkisinin olayları mantıksal bir sırayla düşünebilirken aynı zamanda farklı bakış açılarıyla yaklaşabilmeyi, problemlerin çözümüne ilişkin stratejilerin gelişimi, işbirlikli hareket edebilme ile zararlı alışkanlıklardan uzak durmaları sağladığını düşünmektedirler. Ayrıca tam gün eğitim ile öğrencilerin kişiliğini/ karakterini olumlu yönde, tek konu üzerinde yoğunlaşma gücü ile sorgulama gücünü,

araştırma özelliğini ve yaratıcı düşünebilme becerilerinin geliştirilebileceğine inanmaktadırlar.

Spor Sosyal Faaliyetlerinin, öğrencilerin karar verebilme, planlı çalışabilme alışkanlığı ile birlikte liderlik ruhunun gelişimi ile kareografi hazırlayabilme yeteneğinin gelişebileceğine inanmaktadırlar. Fakat öğretmenler, öğrencilerin dans edebilme becerilerinin gelişeceğine daha az katılmaktadırlar.

Halk Dansları Sosyal Faaliyetlerinin, Öğrencilere kendi kültürümüzün en iyi bir şekilde nesilden nesile aktarılmasında halk danslarının önemli bir payı olduğunu ve tam gün eğitimde öğrencilerin Kıbrıs müzikleri eşliğinde otantik halk danslarının öğretilmesi, hazırlanan dansların okul içi/ dışı faaliyetlerinde etkinliklerin planlı bir şekilde sergilenmesinin geliştirileceğine inanmaktadırlar.

Bilgisayar Sosyal Faaliyetlerinin, Öğrencilere teknolojiyi kullanabilme becerisi ile masa üstü işlemleri kolaylıkla yapıp güncel bilgilere online olarak ulaşabilmelerini geliştireceğine ayrıca tam gün eğitimle birlikte bilgi toplumunun gerekliliklerine uyan bireylerin yetişmesine ve bilgisayar ortamında etkili sunumlar yapabilme becerilerinin geliştirilebilmesine inanmaktadırlar. Medeni durumuna göre öğretmenlerin e olursa olsun tam gün eğitimdeki sosyal faaliyetlere yönelik görüşlerinin aynı olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin görev yaptığı okulların görüşlerinde anlamlı bir fark saptanmıştır. Tam gün eğitimdeki etkinlikler hakkında en olumlu görüşe sahip olan Gelibolu ilkokulu, Şht. Tuncer ilkokulu, Atatürk ilkokulu, 9 Eylül ilkokulu, Şht. Doğan Ahmet ilkokulu ve Şht. Ertuğrul ilkokulundaki öğretmenlerdir. Bu okullar ile Arabahmet ilkokulu, Şht. Yalçın ilkokulu, Necati Taşkın ilkokulu ve Çağlayan Cumhuriyet ilkokulu arasında anlamlı bir fark saptanmıştır.

Tam gün eğitimdeki etkinlikler hakkında en olumlu görüşe sahip olan okullar diğer okullara oranla daha fazla öğretmen kapasitesine sahip olan okullar olmakla birlikte 1999-2000 yılı içerisinde pilot okul olarak seçilen on pilot okul'un içerisinde bulunan 9 Eylül ilkokulu ve sonraki yıllardan günümüze kadar devam edip geçtiğimiz şubat ayı içerisinde kadar pilot okul olarak görevine devam eden Şht. Ertuğrul ilkokulu da yer almaktadır. Geriye kalan ilkokullarda öğretmen sayılarının azlığı ve tam gün eğitim ile ilgili

görüşlerinin yeterli düzeyde ya da tam olarak bir bilgi sahibi veya çekimser oluşlarından, görüşlerinin yeterli düzeyde olmadığından dolayı anlamlı bir fark görülümüştür.

Öneriler

Bu araştırmada elde edilen sonuçlara bağlı olarak şu öneriler geliştirilmiştir:

Okullarda tam gün eğitim yapılmasa bile; Şiir, kütüphanecilik, tiyatro, drama ve iletişim sosyal faaliyetleri, İngilizce sosyal faaliyetleri, İzcilik sosyal faaliyetleri, Resim iş ve sanat sosyal faaliyetler, Satranç sosyal faaliyetleri, Spor sosyal faaliyetleri, Halk dansları sosyal faaliyetleri, Bilgisayar sosyal faaliyetleri, müfredat içerisinde yer almalı ve uygulanmalıdır.

Tüm öğretmenler sosyal etkinlik faaliyetleri hakkında bilgilendirilmeli ve bu faaliyetleri uygulamaya motive edilmelidir. Tam gün eğitimde gerçekleştirilen sosyal faaliyetlerde gerekli alt yapı ve donanım hedeflenmeli ve uygulamaya geçilmelidir. Yapılacak çalışmaların öğretmenler tarafından ekonomik, sosyal ve kültürel değerlerle ihtiyaçların ortaya çıkarılmalı ve yürütülmelidir. Tam gün eğitim sosyal faaliyetleri öğretmenler tarafından şimdiki ve gelecek zamana yönelik sürekli birşekilde yeniden güncellenmeli ve yapılandırılmalıdır.

KAYNAKÇA

- AGEMEYESY, Avrupa'da Genel Eğitim Mesleki Eğitim Ve Yetişkin Eğitimi Sistemlerinin Yapısı, Türkiye, 2008.)
- Ağdelen, B. (2005). İlkokullarda Yönetim Süreçlerinin İşlerliği, KKTC, Yakın Doğu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Ağdelen, B. Ağdelen, Z. (2008). Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Devlet Okullarında Tam Gün Eğitime Geçilmesi Konusunda Veli Görüşlerinin İstatistiksel Analizi.
- Akarsu, Füsün, Ülkeler ve Eğitim Sistemleri, 2005, Nobel Yayın Dağıtım.
- Akçay, C. (2006). Türk Eğitim Sistemi. Anı Yayıncılık. Ankara.
- Akçay, T. (2006). Eğitim Denklemi. Okumuş Adam Yayıncılık.
- Bakay, G. (2008). Tam Gün Eğitime Yönelik Öğretmen ve Veli Görüşlerinin Değerlendirilmesi (KKTC ve TC). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Başaran, İbrahim Ethem. Eğitime Giriş. Ankara. 1994.
- Başar, Hüseyin. Sınıf Yönetimi. Ankara. 1995.
- Bella, H. Benathy. **Instructional System**. Fearon Publishers, California: 25-34, 1968.
- Behcet Çelebi, 2008 Kıbrıs Türk Eğitim Sisteminde Eğitim Planlaması ve Finansman: Tarihsel Gelişim ve Uluslar arası Karşılaştırma.
- Bloom, Benjamin S. İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme. Ankara. 1979.
- Büyüköztürk, Ş. (2004), Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Dağlı, G. & Silman, F. (2009). KKTC'de Bir Müfredat Laboratuvar İlkokulunda Okul Gelişim Modelinin Uygulanabilirliğine İlişkin Bir Durum Çalışması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi* (KEFAD,) 10,(1), (153-167).
- Dewey, J. (1958). *Democracy and Education*. New York: Macmillan Company
- Erden, M. (1998). Eğitimde Program Değerlendirme. Anı Yayıncılık.

- Erden, M. Fidan, N. (2000). *Eğitime Giriş*, Ankara: Alkım Yayıncılık. Ertürk, Selahattin, *Eğitimde Program Geliştirme*, Ankara: Yelkentepe yayınları, 1972 s. 12.
- Elicker, J. & Mathur, S. (1997). What Do They Do All Day? Comprehensive Evaluation of a Full-day Kindergarten. *Early Childhood Research Quarterly*, 12(4), 459-480.
- Entwisle, D. & Alexander, K. (1998). Facilitating the transition to first grade: The Nature of Transition and Research on Factors Affecting It. *Elementary School Journal*, 98(4), 351-364.
- Eurybase The Information Database on Education Systems in Europe. Türk Eğitim Sistemi. (2007/08)
- Fidan, Nurettin. **Eğitim Psikolojisi, Okulda Öğrenme ve Öğretme**. Ankara: Alkım Yayınevi, 1996.
- Good Carter. Dictionary of Education, New York: MC Graw- Hill Co. 1959.
- KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı. (2005-2007). From: www.mebnet.net
- McDevitt, T. M., and R.Troyer. "Evaluating Prospective Elementary Teachers' Understanding of Science and Mathematics in a Model Preservice Program". **Journal of Research in Science teaching**, 32 (7),749-775, 1995.
- Milli Eğitim Sayısal Veriler 2002-2003, MEB Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı, Ankara, 2003.
- MEB. (2005). Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti IV Milli Eğitim Şurası. Atatürk Kültür Merkezi. (24-26 Mart, 2005).
- MEB. (2005). *Kıbrıs Türk Eğitim Sistemi (Eylül 2005)*. Lefkoşa: Devlet Basım Evi.
- MEB. (2006). Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi Mart, 2006-2582
- Milliyet Blog, 2007. İlköğretimde kalabalık sınıflar sorunu/ Eğitim. <http://www.blog.milliyet.com> . 30.05.2010 tarihinde alınmıştır.

- OGEM. (2006). *Okul Gelişim Modeli Projesi*. Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı, İlköğretim Dairesi, Lefkoşa.
- Oğuzkan Ferhan, Eğitim Terimleri Sözlüğü, Ankara: Türk Dil Kurumu, 1974.
- Özcan, Demirel. Zeki, Kaya. **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**. Ankara: Pegem A Yayıncılık, 4. Baskı: Ekim 2003.
- Özçelik, Durmuş Ali. Okullarda Ölçme ve Değerlendirme, Ankara: ÖSYM. Yayını, 1982, s.6
- Özgülük, G. (2006). Okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan tam ve yarım günlük eğitim programlarına göre 5–6 yaş grubu çocukların sosyal ve duygusal gelişiminin incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Rothenberg, D. (1995). Full-Day Kindergarten Programs. *ERIC Clearinghouse on Elementary and Early Childhood Education Urbana IL*. ED382410.
- Russell, B. (1930). On Education. London: George Allen & Unwin Ltd.
- Smith, O:W:D. Stanley ve J:H: Shores Foundations of Curriculum Development, USA: Harcourt Brace and World, Inc., 1957.s.l.
- Stipek, Feiler, D. R., Daniels, D. & Milburn S. (1995). Effects of Different Instructional Approaches on Young Children's Achievement and Motivation. *Child Development*, 66(1, Feb): 209–223. EJ 501 879.
- Stofflet, F. (1998). Anchorage School District Full-day Kindergarten Study: A Follow-up of The Kindergarten Class of 1988, 1989, and 1990. *Anchorage School District*.
- Tamyaz, H. (1992). Hizmet içi eğitim (Kavram, İlkeler ve Yöntemler). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Tan, Ş. (2007). Öğretim İlke ve Yöntemleri. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- TÜRK EĞİTİM DERNEĞİ. Prof. Dr. Servet Özdemir Prof. Dr. Hasan Bacanlı Murat Sözer, 2007.
- Yenidüzen Gaztesi/ Kıbrıs Haber Portalı, OGEM Neden Durduruldu?.
www.yeniduzen.com. 05.06.2010 tarihinde alınmıştır.
- Yenişehir wiki, 2010. "Okul öncesi eğitimi" yenisehir.wikia.com. 30.05.2010 tarihinde alınmıştır.

- Uzunboyly, H. & Hürsen, Ç. (2008). Eğitim Programları ve Değerlendirilmesi. Ankara: Öğreti.
- Vaiz, O. (Haziran, 2000) K.K.T.C.'deki İlkokul Öğretmenlerinin Tam Gün Eğitimden ya da Artırılmaya Çalışılan Eğitim Süresinden Beklentileri ve Görüşleri, Lefkoşa.

EKLER**Ek -1**

Sevgili Meslektaşım,

Bu anket formu, “**Tam gün eğitimde gerçekleştirilen sosyal faaliyetlerin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi**” amacıyla hazırlanmıştır.

Size uygun olan seçeneği işaretlemeniz (X) yeterli olacaktır. Bu ankette verilen görüşler sadece araştırma amaçları doğrultusunda kullanılacaktır. Bu nedenle adınızı yazmanıza gerek yoktur. Ankete göstereceğiniz ilgi ve vereceğiniz samimi cevaplardan dolayı sizlere teşekkür ederiz.

Ayla BİCEN

Doç. Dr. Hüseyin UZUNBOYLU

Uzm.Çiğdem HÜRSEN

I. KİŞİSEL BİLGİLER**1. Cinsiyetiniz;**

Erkek ( ) Kadın ( )

2. Medeni Durumunuz;

Evli ( ) Bekar ( )

II. Tam Gün Eğitimde Gerçekleştirilen Sosyal Faaliyetlerin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi

1- Şiir, Kütüphanecilik, Tiyatro, Drama ve İletişim Sosyal	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1. Topluluk önünde konuşma becerisini geliştirir.					
2. Gazete, dergi, hikaye ve şiir okuma becerisini geliştirir.					
3. Dinleme becerisini geliştirir.					
4. Sözcüklerin anlamını kavrayabilme becerisini geliştirir.					
5. Yazılı / sözlü olarak etkili hitabet yeteneğini geliştirir.					
6. Yazılı / sözlü olarak ikna edebilme yeteneğini geliştirir.					
7. Yazılı / sözlü olarak güdüleme yeteneğini geliştirir.					
8. Sanatsal etkinlikler hazırlayabilme becerisini geliştirir.					
9. Sorumluluk alma becerisini geliştirir.					
10. Aktarılan bilgileri betimleyebilme becerisini geliştirir.					
11. Beden dilini etkili kullanabilme becerisini geliştirir.					
12. Belirli bir konuyu drama ile sunma becerisini geliştirir.					
2- İngilizce Sosyal Faaliyetleri (kulüp), öğrencilerin...	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1. İngilizce dilinde görüşme yapabilme becerisini geliştirir.					

2. İngilizce yazma becerilerini geliştirir.					
3. Özel günler için ingilizce duvar yazısı hazırlama becerisini					
4. Özel haftalar için ingilizce panolar hazırlama becerisini					
5. Okul gazetelerinde ingilizce yazı yazma becerisini geliştirir.					
6. Yabancı dilde kendini (ingilizce) ifade edebilme becerilerini geliştirir.					
7. İngilizce dilinde kelime dağarcıklarını geliştirir.					
8. Yabancı dilde araştırma yapma becerisini geliştirir.					
9. Yabancı kaynaklarda araştırma yapma becerilerini geliştirir.					
10. İngilizce tiyatro oyunlarında görev alarak kendilerini ifade etme					
11. İngilizce tiyatro oyunlarında, sanatsal yaratıcılıklarını geliştirir.					
3- İzcilik Sosyal Faaliyetleri (kulüp), öğrencilerin...	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1. Nitelikli bir yurttaş olarak yetişmesine katkı sağlar.					
2. Toplum içinde yapıcı ruha sahip, yasalara uyan bir birey olarak					
3. Toplum içinde düzen yönetmeliklerine uyan bir birey olarak geliştirir.					
4. Saygılı disiplinli başkalarını da düşünen, yardım					
5. Yurduna, ulusuna bağlı bireyler olarak yetişmelerine katkı					

6. İnsanlığa karşı dürüst, duyarlı bireyler olarak yetişmelerine katkı					
7. Gerekli el becerilerine sahip bireyler yetiştirir.					
8. Öz güvenlerinin gelişmesine katkı sağlar.					
9. Herhangi bir alanda, sorumluluk almaya istekli bireyler yetiştirir.					
10. Olumlu düşünen bireyler yetiştirir.					
11. Tarihi ve kültürel değerleri koruyan birey olarak yetişmelerine katkı					
12. Öğrencilerin liderlik vasıflarını geliştirir.					
4- Resim iş ve Sanat Sosyal Faaliyet (kulüp), öğrencilerin...	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1. Kendi yeteneklerini keşfetmesine katkı sağlar.					
2. Planlı çalışma alışkanlığını kazandırır.					
3. Sanat projesi yapabilme becerisini geliştirir.					
4. Serbest zaman kalitelerini artırmalarını sağlar.					
5. Anlatılan hikayelerin resmini çizebilme yeteneğini geliştirir.					
6. İşbirlikli çalışabilme becerisini geliştirir.					
7. Herhangi bir olayı, drama ile canlandırabilme					
8. Hayal güçlerini ve yaratıcılıklarını geliştirmelerini sağlar.					

9. Soyut düşünabilmelerini sağlar.					
10. Okula yönelik olumlu tutumlar geliştirmesini sağlar.					
11. Resim yapabilme yeteneklerine yön verir.					
5- Satranç Sosyal faaliyeti (kulübü), öğrencilerin...	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1. Olayları mantıksal bir sırayla düşünbilme becerisini geliştirir.					
2. Problemlerin çözümüne ilişkin strateji geliştirmesine katkı					
3. Olaylara farklı bakış açılarıyla yaklaşma becerisini geliştirir.					
4. Zararlı alışkanlıklardan uzak durmalarını sağlar.					
5. İşbirlikli hareket etmelerini sağlar.					
6. Kişiliğini / karakterini olumlu yönde geliştirir.					
7. Tek konu üzerinde yoğunlaşma gücünü geliştirir.					
8. Sorgulama gücünü geliştirir.					
9. Araştırma özelliğini geliştirir.					
10. Yaratıcı düşünbilme becerisini geliştirir.					
6- Spor Sosyal Faaliyetleri (kulüp), öğrencilerin...	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1. Karar verebilme becerilerini geliştirir.					

2. Liderlik ruhunu geliştirir.					
3. Planlı çalışma alışkanlığı kazandırır.					
4. Kareografi hazırlamalarını sağlar.					
5. Dans etme becerisini geliştirir.					
7- Halk Dansları Sosyal Faaliyetler (kulüp), öğrencilerin...	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1. Kıbrıs müzikleri eşliğinde otantik halk dansları öğretilmesi					
2. Hazırlanan dansların okul içinde sergileme becerisini geliştirir.					
3. Hazırlanan dansların okul dışı faaliyetlerinde sergilenmesi sağlanır.					
4. Halk danslarına yönelik etkinlik planı hazırlama becerisini					
8- Bilgisayar Sosyal Faaliyetleri (Kulüp), öğrencilerin...	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1. Teknolojiyi kullanabilme becerisini geliştirir.					
2. Masa üstü işlemleri yapılabilme becerisini geliştirir.					
3. Bilgisayar ortamında etkili sunumlar yapma becerisini geliştirir.					
4. Güncel bilgilere online olarak ulaşabilme becerilerini geliştirir.					
5. Bilgi toplumunun gerekliliklerine uyan bireyler yetiştirir					

Ek -2

**KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
MİLLİ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI
İLKÖĞRETİM DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜ**

Sayı: İÖD.0.00-35/I-B/ 10

Lefkoşa

19.02.2010

Sn. Ayla Bicen,
Yakın Doğu Üniversitesi

“Tam Gün Eğitimde Gerçekleştirilen Sosyal Faaliyetlerin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi ” konulu anketin soruları Talim ve Terbiye Dairesi Müdürlüğü tarafından incelenmiş ve uygulanmasında bir sakınca görülmemiştir.

Anketi uygulamadan önce okul müdürlükleri ile temas kurulması ve uygulama tamamlandıktan sonra da anket sonuçlarının Müdürlüğümüze ve Talim Terbiye Dairesi Müdürlüğü'ne iletilmesi hususunda bilgilerinizi saygı ile rica ederim.

M. Bumin PAŞA
Müdür

ET/ ŞG

Tel (90) (392) 228 3136 - 228 6893
Fax (90) (392) 228 7158
E-mail meb@mebnet.net

Lefkoşa-KKTC